

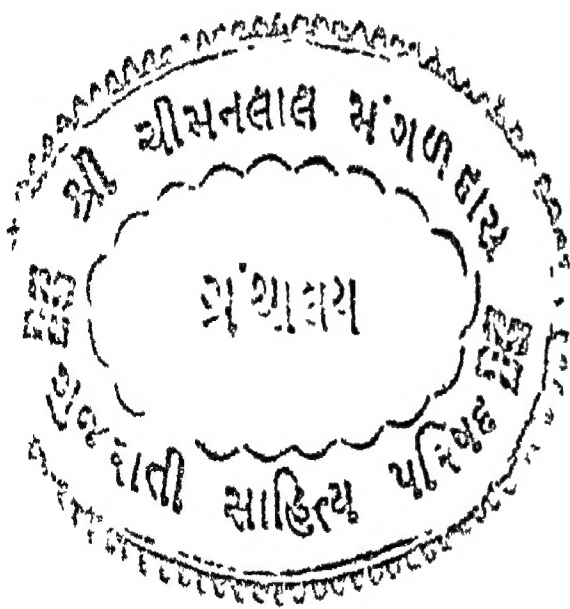
BOMBAY:

PRINTED AT THE EDUCATION SOCIETY'S PRESS, BYCULLA.

८००५

मुंबईमा

एज्युकेशन सोसायटीना छापखानामां छाप्युं

9005

प्रस्तावना.

केलवणी खाताना सर्वोपरी अधिकारीनी आज्ञाथी आ ग्रंथ जोड्योछे. निशाळोमां बहुधा खप लागे एवा, संस्कृतपरथी वनेला अपभ्रंश, गूजराती शब्दोनी तथा गूजराती भाषामां वपराता साधारण फारसी, अरबी, अने तेओपरथी थयेला शब्दोनी व्युत्पत्ति जणाववानो प्रयत्न आ ग्रंथमां कर्योछे ए करवामां नीचे लखेला पुस्तकोनी सहाय लीधीछे:—

विल्सनकृत संस्कृत-इंग्रेजी कोष.

मोनियर विलियमसकृत संस्कृत-इंग्रेजी कोष.

” ” इंग्रेजी-संस्कृत कोष.

गोल्डस्टकरकृत संस्कृत-इंग्रेजी कोष.

वाचस्पत्यं.

मोल्सवर्थकृत मराठी-इंग्रेजी कोष.

वीम्सकृत सान्वय (कम्पारेटिव) व्याकरण.

नर्मकोष.

प्रभाकरकृत अपभ्रष्टशब्दप्रकाश.

नवलरामकृत व्युत्पत्तिपाठ.

टेलर अने ब्रजलालकृत संस्कृत धातुकोष.

ब्रजलालकृत उत्सर्गमाला.

छोटालालकृत गूजराती शब्दमूलदर्शक कोष.

फार्ब्सकृत हिंदुस्थानी-इंग्रेजी कोष.

शेक्सपीयरकृत ” ” ”

कान्झुलुगात अरबी-फारसी कोष.

मुनतख बुललुगात अरबी-फारसी कोष.

लुगाते सर्वरी अरबी-हिंदुस्थानी कोष.

शुद्ध संस्कृत शब्दो गूजरातीमां एटला वधा वपरायछे के तेओने टाखल करतां ग्रंथ बहु मोटो थई जाय, ए माटे तेओने उमेर्या नथी.

પુષ્કલ શબ્દોની વ્યુત્પત્તિ જડતી નથી માટે તેવા શબ્દો પણ આ ક્રમાં લીધા નથી.

આ પુસ્તકમાં અટકલ ઉપર આધાર રાખ્યો નથી. જેમ વને તેમ લિપિત વ્યુત્પત્તિને વેગળી રાખવાને વહુ તજવીજ કરવામાં આવીછે. કામ મારા એકલાથી યથાયોગ્ય બની શકે નહિ એવું માની ગૂજરાતે કાલેજના નીચે લેખેલા શિક્ષકોની જોડે અને ટ્રાન્સલેટરની કામદારોની સાથે વિચાર અને ચર્ચા કરી ગ્રંથ તૈયાર કર્યોછે.

રા૦ રતનલાલ ત્ર્યંબકલાલ.

મુનશી અબદુલ્લા.

રા૦ હરીલાલ નારણજી.

રા૦ દલવંતરામ મહાદેવરામ

રા૦ મુકુંદરામ નિત્યારામ, બી. એ.

શાસ્ત્રી સુલેશ્વર વાપુજી.

રા૦ પરમુલ્લાલ ઉત્તમરામ.

રા૦ મણિકલાલ આશારામ.

પ્રથમ સ્વરહો બનાવી તેમાંના દરેક પાઠવિષે તથા ક્રિયાપદ તેઓપરથી થયેલા શબ્દો તથા પરચૂરણ શબ્દો વિષે એમની જોડે કર્યો. એમ કરવામાં મને એમની તરફથી ઘણી મદદ મળી, અને સુધર્યો. પ્રગટ થયા પછી જે સ્વરહો, કે ઉમેરવાનું વાંચનારને તથા શ્રવણારને જણાય તે તેમણે કૃપા કરી ગ્રંથ રચનારને લખી જાવી. બીજી આવૃત્તિમાં તેપર ધ્યાન આપવામાં આવશે.

આ ચોપડીપરથી વ્યુત્પત્તિ શીખવવામાં પહેલા દસ પાઠ છે તે બીજા વિષયોના પાઠની પેઠે સમજાવવા અને ગોખાવવા, અને ત્યાર ક્રિયાપદો અને તેપરથી થયેલા શબ્દો તથા પરચૂરણ શબ્દો છે તેને. જે વાંચનના પાઠમાં આવે તે તે વચ્ચે શીખવવા. આવૃત્તિ ૧ સપ્ટેમ્બર સન ૧૮૮૧.

अनुक्रमणिका.

	પૃષ્ઠ.
ઠ ૧ લો.—જોડાયલા શબ્દો	૧
„ ૨ જો.—એક જેવા દેખાતા શબ્દો	૨
„ ૩ જો.—સંસ્કૃત ઉપસર્ગ—	
ભાગ ૧, સ્વરાદિ	૩
ભાગ ૨, વ્યંજનાદિ	૪
„ ૪ થો.—ફારસી ઉપસર્ગ	૫
„ ૫ મો.—સંસ્કૃત તથા ગૂજરાતી પ્રત્યય	૫
„ ૬ ઢો.—ફારસી પ્રત્યય	૧૦
„ ૭ મો.—ધાતુપરથી શબ્દોનું થવું	૧૧
„ ૮ મો.—ઉત્સર્ગ	૧૨
„ ૯ મો.—વર્ણવિકાર—	
સ્વરવિકાર ..	૧૩
„ ૧૦ મો.—વર્ણવિકાર—	
વ્યંજનવિકાર	૧૪
યાપદો અને તેઓપરથી થયેલા શબ્દો	૧૮
ધારણ પરચૂરણ શબ્દો	૪૨

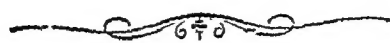
જોડાયલાં નામ વાંચનમાં આવે તે શિક્ષકે જુદાં પડાવી તેઓનો સંબંધ, વોરે હોય તે તથા બીજાં ઉદાહરણ પૂછવાં.

પાઠ ૨ જો.—એક જોવા દેખાતા શબ્દો.

(૧) ઘણાક બોલમાં બે કે વધારે ભાગ હોયછે, પણ તેનાંનો દરેક T જુદો પડેલો એકલો વપરાતો નથી. ઉદાહરણ,—અજાણ્યો (અ+જાણ્યો), અપમાન (અપ+માન), કુકર્મ (કુ+કર્મ), વદચાલ (વદ+ચાલ) ઉપકાર (પર+ઉપકાર), સન્નારી (સત્+નારી), વેદક (વે+દક) મારો (મુ+ધારો), દુર્ગુણ (દુર્+ગુણ), કજોડું (ક+જોડું), નિગધાર (નિ+ગધાર), વિજોગ (વિ+જોગ), પ્રયત્ન (પ્ર+યત્ન), અનાદિ (અન્+દિ), અનુમત (અનુ+મત), અણઘટતું (અણ+ઘટતું), ચોપગાં (ચો+પગાં), તર્મક (તર્+કર્મ+ક), ગેરહાજર (ગેર+હાજર), દૂધવાળો (દૂધ+વાળો), મલતદાર (મામલત+દાર), મુખડું (મુખ+ડું), લાડકડી (લાડ+કડી), નિંદક (નિંદ+ક), આનંદી (આનંદ+ડી), ધનવંત (ધન+વંત), સ્વચ્છતા (સ્વચ્છ+તા), વાળપણ (વાળ+પણ), મીઠાશ (મીઠ+આશ), ગુરુત્વ (ગુરુ+ત્વ), પ્રકાશિત (પ્રકાશ+ઇત), ઇત્યાદિ.

(૨) જુદા પાડીને એકલા વાપરવામાં આવતા નથી એવા ભાગને ઉપસર્ગ કે પ્રત્યય કહેછે. શબ્દની પહેલો એટલે હોવે હાથે જોડવામાં આવેછે તે ઉપસર્ગ કહેવાયછે, અને શબ્દની પછી એટલે જમણે હાથે જોડવામાં આવેછે તે પ્રત્યય કહેવાયછે. ઉપલાં ઉદાહરણમાં અ, અપ, વ, વદ, પર, સત્, બે, મુ, દુર્, ક, નિ, વિ, પ્ર, અન્, અનુ, અણ, ચો, ઈ, ગેર, એ ઉપસર્ગ છે; અને વાળો, દાર, ડું, કડી, ક, ડી, વંત, ના, પણ પ્રાશ, ત્વ, ઇત, એ પ્રત્યય છે. ઘણાક ઉપસર્ગ અને પ્રત્યય સંસ્કૃત માપામાંથી આવેલાછે, અને કેટલાક કારમી અને અગ્રવી માપામાંના દામ્યલ થયા છે.

व्युत्पत्तिप्रकाश.

पाठ १ लो—जोडायला शब्दो.

केटलाक शब्दो वे के वधारे नाम जोडाईने थयाछे.

(१) एमांना केटलाकने छूटा पाडीए तो वच्चे 'अने' अ आवे. उदाहरण,—माबाप, धणीधणीआणी, लेणदेण, वादविवाद, गोटला, पानसोपारी, रसरोटली, रामलक्ष्मण, कौरवपांडव, घांच दीकरोदीकरी, इत्यादि.

(२) एवां केटलांक जोडायलां नामनी वच्चे छट्टी विभक्ति हार होयछे. उदाहरण,—घरधणी, हिंदुस्तान, अंगज्ञान, विद्या कुळदेवी, गोपाळदास, उत्तरअरुणप्रकाश, विश्वारूघात, इत्यादि.

(३) एम जोडायलां केटलांक नाममां बीजां शब्दोनो अ होयछे. उदाहरण,—दरियामहेल=दरियाने कांठे बांधेलो महेल. दा =दहीमां आथेलां वडां. खांडकेरी=खांडनी चारुणी पायली केरी शक्ति=तर्क करवानी शक्ति. जळकूकडी=जळमां वसनारी कूकडी माखी=मध वनावनारी माखी. वरराजा=वर एज राजा एटले जेवो बनेलो वर, इत्यादि.

(४) केटलांक नामने बीजुं नाम मानने अथे, अडक वत सगाई देखाडवाने, के बीजा कारणसर जोडवामां आवेछे. उदाहर केशवराय, वल्लभराम, भीमदेव, जगाभाई, भाऊसाहेब, रामजीप मंगळपारेख, रणछोडचोकशी, गुलाबवड्ड, मोतीकाका, मणीसामा, द भाईपारसी, महमदमीआ, गवरीशंकरदीवान, इत्यादि.

(५) केटलाक शब्द विशेषण अने नाम जोडाईने बनेछे. उदाहरण,—बालचरित्र, महासागर, सूक्ष्मदर्शकयंत्र, मदांध, स्थितिस्था पाछलोपहोर, इत्यादि.

संस्कृत उपसर्ग.

पाठ ३ जो.—भाग १ लो.

गूजरातीमां घणुं करीने वपराता मुख्य संस्कृत के संस्कृतपरथी
 दो, प्रयेला उपसर्ग—

अ=नहि. उदाहरण,—अखूट=खूटे नहि तेवुं. अशक्य=थई न
 ईने थयाके तेवुं. अक्षय=नाश वगरनुं. अयोग्य=योग्य नहि ते. अधीरुं=धीरज
 'अने' जेनानुं. अमर=मरे नहि तेवुं, इत्यादि.

अण=नहि. उदाहरण,—अणसमजु=समजे नहि ते. अणघटतुं=घटे
 णहि ते. अणवनाव=वनाव नहि ते, इत्यादि.

अन्=नहि. शब्दनो पहेलो अक्षर स्वर होय तो 'अ' ने बदले 'अन्'
 विभक्ति विछे. उदाहरण,—अनन्त=अंत नहि एवुं. अनेक=एक नहि ते, एटले
 , विद्वत्कथी वधारे, घणा. अनास्था=आस्था नहि ते. अनादि=जेने आदि
 त्यादि. आरंभ) नथी ते, इत्यादि.

अनु=साथे, मळतुं, पछी. उदाहरण,—अनुपान=साथे पीवानुं. अनु-
 ल, दूर=पाछळ चालनार (सेवक). अनुसरवु=मळतां आववु, इत्यादि.

अंतर्=मध्ये, मांहे, वचमां. उदाहरण,—अंत.पट=मांहेनो पट. अंत-
 की न=अंदर जता रहेवु. अतर्गोल=मांहेथी गोल.

अति=बहुज. उदाहरण,—अतिनिद्रा=बहुज ऊंघ. अत्यंत=घणुज.
 के तेलोभ=बहुज लोभ, इत्यादि.

अधि=उपर, वधारे, बहुज. उदाहरण,—अध्यक्ष=उपरी. अधिपति=
 तारी राजा. अधिकारी=उपरी, इत्यादि.

अप=नीचुं, ऊतरतुं, नठारुं, ऊलटुं. उदाहरण,—अपमान=मानथी
 रुटु ते. अपकारक=मातुं करनार. अपहरण=छीनवी लेवु. अपभ्रंश=
 ५ शब्दनं अशुद्ध रूपान्तर थवुं. अपशुक्रन=नठारा शुक्रन. अप-
 द=नीचा शब्द, गाल, इत्यादि.

अव=नीचुं, नठारुं, ओछुं. उदाहरण,—अवगुण=नीचा के नठार
 . अवदशा=नठारी दशा. अवतरवुं=अव+तृ=नीचुं आवहुं—

अवकृपा=ओछी कृपा. अवगति=नठारी गति, इत्यादि.

उप=पासे, नानुं. उदाहरण,—उपग्रह=मुख्य ग्रहनी आसपास फरना
नानो ग्रह. उपनाम=मुख्य नामनी साथे बीजुं नाम. उपगुरु=बड़ा गुरु
हाथ नीचेनो नानो गुरु. उपमंत्री=नानो मंत्री. उपनेत्र=आंखनी
राखवानां नेत्र=चश्मा. उपवन=नानुं वन=वाड़ी के बाग, इत्यादि.

पाठ ३ जो.—भाग २ जो.

क=नठारुं. उदाहरण,—कपूत, कजात, कजोड, कछोरु, इत्यादि
कु=नठारुं. कुभारजा=नठारी स्त्री. कुबोध=नठारो बोध. कुक
नठारुं काम, इत्यादि.

दुर्=नठारुं, अघरुं, ओछुं. एनुं रूप कोई ठेकाणे दुष् था
उदाहरण,—दुर्गुण; दुर्लभ एटले मळवुं अघरुं ते; दुराचरण; दु
दुर्बळ; दुर्जन; दुष्काळ (दुकाळ); दुष्कर्म, इत्यादि.

निर्, निष्=नहि, विना. उदाहरण,—निर्दय, निर्धन, निराश, नि
निर्जीव, निष्कळ, निष्कपट, इत्यादि.

पर=बीजो, बीजानो, पारकुं. परदेश, परधर्म, पराधीन, पर
परलोक, इत्यादि.

परि=चारे मेर, घणुंज, पूर्ण. उदाहरण,—परिमिति, परीक्षा, पा
परिपक्व, परिश्रम, इत्यादि.

प्र=आगळ, बहार, मोटुं. उदाहरण,—प्रख्यात, प्रमुख, प्र
प्रफुल्लित, प्रबळ, प्रदेश, प्रयत्न, प्रारंभ, प्रवृत्ति, प्रदीप्त, इत्यादि.

प्रति=ऊलटुं, पाछुं, के सामुं, दरेक. उदाहरण,—प्रतिपक्षी,
वादी, प्रत्युत्तर, प्रतिबिंब, प्रतिदिन, प्रतिवर्ष, इत्यादि.

वि=विशेष, गयेलुं के नथी, जुदुं के बहारनुं, बदलायलुं.
हरण,—विजय, विज्ञान, विभाग, विराग, विधवा (वि+धव एटले
जेनो धणी मरी गयेलोछे ते, विफल, विदेही, विस्मृति, विदेश, वि
विजाति, विजोग, विकार, विकृति, विचित्र, इत्यादि.

स=साथे, सरखुं. उदाहरण,—सकुटुंब, सकर्मक, सगुण, सजाति,

सम् के सं=साथे, पूर्ण. उदाहरण,—समक्ष, समर्थ, समर्पण,
संरक्षण, संबंध, संगम, इत्यादि.

-સહ=સાથે. ઉદાહરણ,—સહવાસ, સહગમન, इत्यादि.

-સુ (દૂકું રૂપ સ)=સારુ. ઉદાહરણ,—સુકૃત, સુબુદ્ધિ, સુકીર્તિ, સુધિ, સુરૂપ કે સરૂપ (સુ + રૂપ) એટલે સારું રૂપ, સપૂત, સપાત્ર, સુકાણું, સરસ (સુ + રસ) =સારો રસ, इत्यादि.

સ્વ=પોનાનું. ઉદાહરણ,—સ્વદેશ, સ્વજાતિ, સ્વધામ, સ્વભાષા, પ્રાદિ.

પાઠ ૪ થો.—ફારસી ઉપસર્ગ.

કમ=ઘોછું, ધોડું, નઠારું. ઉદાહરણ,—કમઅકલ=ઘોછી અકલ, મજોર=ઘોડા જોરવાળો, કમવશ્ન=ભાગ્યહીન, કમનસીવ, इत्यादि.
ગેર=વિના, નહિ. ઉદાહરણ, ગેરફાયદે=ફાયદાવિના, ગેરહા-
ર=જાજર નહિ, ગેરવાજવી=વાજવી નહિ, इत्यादि.

વદ=ઘોડું, નઠારું. ઉ, —વદચાલ=નઠારી ચાલ, વદફેલ
=નઠારું કામ, વદવો=નઠારો વામ, इत्यादि.

વે=વિના, નઠારું. ઉ, —વેગરમ=શરમવિનાનો, વેદદ=હદ-
નાનું, વેટાલ=નઠારા હાલ, વેઅદવ=તમ્બતાવિનાનો, इत्यादि.

ના=નહિ. ઉદાહરણ,—નાદાન=ડાહો નહિ, નાહુશ, નાહક,
નાહાયક, નાદાગ, इत्यादि.

સંસ્કૃત તથા ગૂજરાતી પ્રત્યય.

પાઠ ૫ મો.—ભાગ ૧લો.

સ્વતઃ પ્રત્યય જગાડતાં મૂળ શબ્દનો અંત્ય અક્ષર અને જાતિદર્શક પ્રત્યય ઊડી જાયછે.

પ્રત્યેક ઉપસર્ગનો અર્થ દૂકામાં વ્યવસ્થિત નેમ પ્રત્યેક પ્રત્યયનો અર્થ દૂકામાં જણાવી
જણાવ્યો નથી, પરંતુ નેમોના માર્ગે સંજ્ઞાપના જણાવી જણાવ્યો.

પ્રત્ય.	અર્થ.	અનુ.	નામ કરેછે.
પ્રત્ય.	} નામ કરેછે.	આઈ.	નામ કરેછે.
પ્રત્ય.		આડ	વિગ્રહણ કરેછે.
પ્રત્ય.		આટ.	} નામ કરેછે.
પ્રત્ય.		આટા.	
અનુ.	નામ તથા ક્રિયા કરેછે	આદ	ક્રિયાપદનો પ્રેરક મેદ કરેછે.

અક. ઉદાહરણ,—રક્ષ+અક=રક્ષક એટલે રક્ષણ કરનાર. પાલ+અક=પાલક એટલે પાલનાર.

અળ. ઉદાહરણ,—છાંટ+અળ=છાંટળ. ગોઠવ+અળ=ગોઠવળ.
જમ+અળ=જમળ, इत्यादि.

આળ. } નામ કરેછે.
આળી. }

આમળ. નામ કરેછે.

આમળો-ળી-ળું વિશેષણ કરેછે.

આરો-રી-રું. નામ કરેછે, કોઈકમાં વિશેષણ કરેછે.

આલ-લુ-લું. વિશેષણ કરેછે.

આપ. આજ્ઞાર્થમાં પ્રેરક ભેદનો પ્રત્યય છે.

આણ. નામ કરેછે.

ઈ (સં. ઇન્-ઈ) વિશેષણ કરેછે.

ઈઓ, કે ઈયો નામ તથા વિશેષણ કરેછે.

ઇણ, ઇક, ઇકો. વિશેષણ કરેછે.

ઇતો-તી-તું કૃદંત વિશેષણ કરેછે.

ઇલો-લી-લું. વિશેષણ કરેછે.

ઈશ. ભવિષ્યકાલનો પ્રત્યય.

ઝ. નામ તથા વિશેષણ કરેછે.

ક. નામ કરેછે.

કળો. વિશેષણ કરેછે.

કાર=કરનાર.

કો, કી, કુ વિશેષણ કરેછે.

ગર-રો-રી-રું=કરનાર, નામ તથા વિશેષણ કરેછે.

ગારો.-કરનાર.

ગાલો. મોસમ બતાવેછે.

હો, હી, હું. જાતિ તથા લઘુતાદર્શક પ્રત્યય.

તા. } =પણું.
ત્વ. }

પળ, પળું. નામ કરેછે.

નાર-રી-રું.=કરનાર. નામ કરેછે.

મય, માન, મંત. વિશેષણ કરેછે.

મો. અનુક્રમમાં સંખ્યાનું સ્થાન બતાવનાર પ્રત્યય.

યો. ભૂતકાલનો પ્રત્યય.

વટ=પણું.

વટી=રાખનાર. કંકાવટી=કંકુ જેમાં રહેછે તે. માથાવટી=માથા ઉપર લૂગડાનો જે ભાગ રહી ઢાઘ પડેછે તે.

વટો=કવજો, વહાર જવું.

વત, વાન વિશેષણ કરેછે.

વાલ સં. પાલ=પાલન કરવું.

વાલો-લી-લું વિશેષણ કરેછે.

વો, વું વો કાઈ વિશેષણપણું બતાવતો નથી. હું ક્રિયાપદ કરેછે.

લો. લઘુતાદર્શક પ્રત્યય.

લો, લી, લું. સંસ્કૃતપરથી ગૂજરાતી થયેલા શબ્દોને લાગેલો વિશેષણનો પ્રત્યય.

ફારસી.

ઙ. =પણું

ખાનું=ઠેકાણું.

ખોર.=કરનાર.

ગર. } =કરનાર
ગાર. }

ગીર =લેનાર, જીતનાર, જોનાર.

ચી.=રાખનારો.

દાન =રાખવાની—મૂકવાની જગ્યા.

દાર =વાલો.

મંદ =વાલો. વિશેષણ કરેછે.

વાજ =કરનાર.

વાન.=વાલો. વિશેષણ કરેછે.

વાર.=વાલો.

अणी. उदाहरण,—वळग + अणी = वळगणी. वांझ + अणी = वांझणी.
एम कापणी, शीवणी, मापणी, इत्यादि.

अणुं. उदाहरण,—कूटणुं, भरणुं, धरणुं, दळणुं, रांधणुं, विंधणुं, वलोणुं*, वगोणुं*, इत्यादि.

अणो. उदाहरण,—वींजणो. विशेषण नरजातिमां णो, नारीजातिमां णी, अने नान्यतरजातिमां णुं थायछे. उदाहरण,—धावणो, धावणी, धावणुं, इत्यादि.

अत. उदाहरण,—जमत, रमत, वेसत, वधत, गमत, इत्यादि.

जेने छेडे ओ होय तेनो ओ कहाडी नांखी उव करी प्रत्यय जोडवो. इ के ई होय तो तेनी अने प्रत्ययनी वचमां य अने उ के ऊ होय तो व जोडवो. जेमके 'जो' नुं जुवत, 'पी' नुं पीयत, अने, 'सू' नुं सूवत.

अतर. उदाहरण,—भणतर, पणतर, जणतर, वणतर, कळतर, इत्यादि.

अन. उदाहरण,—अंजन, मंजन, वंधन, वांचन, वचन, भजन, इत्यादि.

आई. उदाहरण,—लखाई, चौखाई, मोटाई, वडाई, शेठाई, चतुराई, मीठाई, घडाई, इत्यादि.

आउ. उदाहरण,—चडाउ, वगडाउ, उडाउ, इत्यादि.

आट. ,, लपलपाट, सराट, फरसाट, सणसणाट, गडगडाट, गभराट, वणाट, चळकाट, वळवळाट, कलकलाट, इत्यादि.

आटो. ,, बूमाटो, गर्पाटो, झपाटो, इत्यादि.

आड. ,, जमाड, रमाड, चखाड †, इत्यादि.

आण. ,, कलकलाण, नीचाण, ऊंचाण, वेचाण, इत्यादि.

आणी. ,, भटाणी, शेठाणी, कहाणी, लहाणी, देराणी, जेठाणी, इत्यादि.

क्रियापदमां क्रियानाथ प्रमाणे आणी, आणो, आणुं थायछे; ने विशेषण पण तेना विशेष्यनी जाति प्रमाणे थायछे. उदाहरण, छपाणो, छपाणी, छपाणुं, उपलाणो देशः

* ए शब्दोमाथी अंत्यनो व जतो रहेछे.

† ए शब्दनुं प्रेरक भेदना नियमप्रमाणे रूपांतर धर्युं.

आमण. उदाहरण,—लखामण, रंधामण, अकळामण, गभरामण, शीखा-
मण, इत्यादि.

आमणो, आमणी, आमणुं. उ०,—डरामणो, डरामणी, डरामणुं, इत्यादि.
आरो, आरी, आरुं. उ०, गळीआरो, गळीआरी, गळीआरुं, रंगारो,
रंगारी, सहीआरो-री-रुं, पाणीआरुं, मझीआरुं,
इत्यादि.

आल, आलु, आळ, आळु. उ०,—दया + आल के आलु = दयाल के दयालु.

(संस्कृत लनो गूजरातीमां घणे ठेकाणे
ळ थायछे).—करुणाळ, करुणाळु, मा-
याळु, वाचाळ, वटाळ, जीवाळ, लोही-
आळ, रेताळ. गूजराती शब्दोमां वाळो,
वाळी, वाळुं प्रत्ययोमांना वनो अ थई
आळो, आळी, आळुं थायछे. उदा-
हरण,—घीआळो, घीआळी, घीआळुं,
रूपाळो, रूपाळी, रूपाळुं, पंखाळो, पं-
खाळी, पंखाळुं, इत्यादि.

आव. उदाहरण,—लखाव, बोलाव, इत्यादि.

आश. ,, नरमाश, चीकाश, तीखाश, खटाश, मीठाश, इत्यादि.

पाठ ५ सो—भाग २ जो.

ई (नं० इन् उपरधी). उदाहरण,—सुखी, दुःखी, वादी, अधिकारी, इत्यादि.

ई. उदाहरण,—मुखी. घणांक विशेषणने नारीजातिनुं रूप ई प्रत्यय
लगाडवाथी थायछे. उ०,—पोची, राती, मीठी,
गळी, मोळी, लांबी, लाडकी, लीली, इ०.

इयो अथवा ईओ. उ०,—पातळियो, बरोबरीओ, कापडियो, मळीओ, इत्यादि.

इयेल. उदाहरण,—अडियेल, गुणियेल.

इक. ” —वार्षिक, मासिक, धार्मिक, इत्यादि.

ईको. ” —मणीको, शेरीको.

ईतो, ईती, ईतुं. उ०,—जाणीतो, जाणीती, जाणीतुं, मानीतो-ती-तुं, इ०.

ईलो, ईली, ईलुं. उ०,—हठीलो, हठीली, हठीलुं, नातीलो, रसीलो इ०

- ईश*. उदाहरण,—जईश, रहीश, खाईश, लावीश, इत्यादि.
- उ. " हितेच्छु, विश्वासु, उतारु, खेडु, इत्यादि.
- ओ. " कलाइघडो, बडनगरो. ए नरजातिदर्शक प्रत्यय छे.
- क. " ठंडक, बैठक, थानक, इत्यादि.
- कणो. " लडकणो, बोलकणो, मारकणो, इत्यादि.
- कार. " ग्रंथकार, चित्रकार, इत्यादि.
- को, की, कुं. " लाडको, लाडकी, लाडकुं, इत्यादि.
- गर, गरो, गरी, गरुं. उदा०—चूडगर, कारीगर (कार्यकर), कह्यागरो, कह्यागरी, कह्यागरुं, काजगरो, काजगरी, काजगरुं.
- गारो. उदाहरण,—कामणगारो,
- गाळो. " लगगाळो, केरीगाळो, आंवागाळो.
- डो, डी, डुं. " बापडो, बापडी, बापडुं, भायडो, बायडी, गामडुं, इत्यादि.
- ता. " नम्रता, योग्यता, स्थिरता, दीनता, इत्यादि.
- त्व. " दासत्व, पुरुषत्व, गुरुत्व, इत्यादि.
- पणुं, पण. " मोटापणुं, मोटपण, घरडापणुं, घडपण, डहापण, नानपण, अदेखापणुं, सगपण, इत्यादि.
- नार, नारो, नारी, नारुं. उदा०,—लखनार, लखनारो, लखनारी, लखनारुं, पाळनार, जनार, बेचनार, इत्यादि.
- मय. उदाहरण,—आनंदमय, जलमय, प्रकाशमय, इत्यादि.
- मान. " बुद्धिमान, श्रीमान, शोभायमान, इत्यादि.
- मंत. " बुद्धिमंत, श्रीमंत, इत्यादि.
- मो. " पांचमो, सातमो, इत्यादि.
- यो. " भूरुयो, नरुयो, इत्यादि.
- वट. " वहीवट, घरवट, साचवट, नाणावट, इत्यादि.
- वटी. " माथावटी, कंकावटी, नाणावटी, बहाणवटी, इत्यादि.
- वटो. " भोगवटो, देशवटो, इत्यादि.
- वंत. " धनवंत, टयावंत, इत्यादि.

* कालना प्रत्यय व्याकरण जीमखामो मरिम्नर समजाता आ गुस्नकर्मा ते वधा नोध्या नर्या. जानि, वनन, विभक्ति, कृदन वगैरे व्याकरणना विषयोना प्रत्यय पण ते विषयो जीमखामो वेळा व्याकरणपरथी देखाडता

वान. उदाहरण,—धनवान, बलवान, विद्वान, इत्यादि.

वाळ. „ रखवाळ, कोटवाळ, इत्यादि.

वाळो. ली, लुं. उदा०,—दूधवाळो, दूधवाळी, दूधवाळुं, टोपीवाळो, बोरवाळी, इत्यादि.

वो, वुं. उदाहरण.—लाडुवो, छोडवो, इत्यादि. जवुं, खवुं, इ०.

लो. „ पाटलो, खाटलो, इत्यादि.

ळो, ली, लु. उदा०—आंधळो, आंधळी, आंधळुं, पांगळो, इत्यादि.

ए उपरांत एवा बीजा प्रत्यय पण कोई कोई शब्दोमां आवेछे.

पाठ ६ हो.—फारसी प्रत्यय.

ई. उदाहरण,—दीवानी, गरमी, बहादुरी, साहेबी, फौजदारी, जहां-गीरी*, गुलामी, खबरदारी, इत्यादि.

खानुं. „ दवाखानुं, केदखानुं, तोपखानुं, कारखानुं, इत्यादि.

खोरं. „ पतराजीखोर, हुरामखोर, हलालखोर, मस्तीखोर, इत्यादि.

गर. „ जादुगर, नगीनगर, इत्यादि.

गार. „ मददगार, जूलमगार, गुनेगार, परहेजगार, इत्यादि.

गीर. „ जहांगीर, तमासगीर, दिलगीर, इत्यादि.

ची. „ खजानची, मसालची, बबरची, तबलची, इत्यादि.

दान. „ कलमदान, पानदान, पीकदान†, मच्छरदान, चा-दान, गुलाबदान, इत्यादि.

दार. „ मामलतदार, मजमुदार, छडीदार, जमीदार, इत्यादि.

मंद. „ अकलमंद, दोलतमंद, इत्यादि.

बाज. „ दगाबाज, कसरतबाज, इत्यादि.

बान. „ महेरबान.

वार. „ उमेदवार, तपसीलवार, इत्यादि.

* गीरी प्रत्यय केटलाक शब्दोने लगाडैछे, परंतु ते फारसीमां नथी, तोपण केटलाक लोक बोलैछे. जेमके देसाइगीरी, आफताबगीरी, गुलामगीरी.

† ए शब्दोमां ई प्रत्यय उमेरी पानदानी, गुलाबदानी, वगैरे बोलवानी रूढी पडी गईछे.

પાઠ ૭ મો.—ધાતુ ઉપરથી શબ્દોનું થવું.

૧. ધાતુને પ્રત્યય લાગવાથી ક્રિયાપદ, નામ, વિશેષણાદિ શબ્દો બન્યાછે, માટે ધાતુ એ શબ્દોનાં વીજ કે મૂળ છે.

૨. સંસ્કૃત શબ્દોપરથી ઘણાં ગૂજરાતી શબ્દો બન્યાછે, અને ઘણાં સંસ્કૃત શબ્દો તેમનાં શુદ્ધરૂપે ગુર્જરભાષામાં વપરાયછે.

૩. સંસ્કૃત શબ્દોના ધાતુ કેટલા ને ક્રિયા છે અને તેઓને પ્રત્યયો કયા કયા અને કેવી રીતે લાગ્યાછે તે જાણવું વધુ અઘરું છે, તથા તે જાણવાની ગરજ ગૂજરાતી ભાષા શીખનારને નથી, પરંતુ ગૂજરાતી શબ્દો યતાં સંસ્કૃત રૂપોમાં વિકાર થયાછે તેનું અને એમ બનેલા મૂળ ગૂજરાતી શબ્દોપરથી ભિન્ન ભિન્ન અર્થ દર્શાવનારા વીજા શબ્દો થયાછે તેનું કાર્ક જ્ઞાન મનોરંજક અને ઉપયોગી છે. એનાં થોડાં ઉદાહરણ આ પાઠમાં આપીએ છીએ.

ધાતુ.	અર્થ.	સંસ્કૃત શબ્દ	ગૂજરાતી શબ્દો
અક્, અંક્.	ચિન્હકરવું.	અંક.	આકવું, આક, આંકિલ, આંકો, આંકળી, અંકાવું, અંકગણિત, અંકિત, અકે, અંકુર, અંકુશ, इत्यादि.

અગ, અંગ.	જવું.	૧. અંગુલિ.	આંગળી, આંગળ, આંગળું, આંગળિયું, આંગળું.
----------	-------	------------	--

અગ, અંગ.	જવું.	૨. અગ્નિ.	આગ, આગિયો, અગન, અગિયારી= પારસી લોકના અગ્નિનું મંદિર.
----------	-------	-----------	--

		૩. અંગાર.	અંગારો, અંગારવું, અંગારી, અંગારી.
--	--	-----------	-----------------------------------

અંજ.	આંજવું.	અંજનમ્.	અંજાવું, આંજળી, આંજ્યો, અંજાવું, અંજાઈશ, અંજન, આજળ, इ०.
------	---------	---------	---

કરવું.	કરોતિ.	કર્મ, કરે, કરવું, કર્યું, કરીશ, કામ, કર્ત્તા इ०.	કામણ, કરનાર, કરણી, કરણ, કારણ, કારજ, વ્યાકરણ, અહં-કાર, ઉપકાર, કર્ત્તરિ, કર્મણિ, અકર્મી, ક્રિયા, इत्यादि.
--------	--------	--	---

પાઠ ૮ યો.—ઉત્સર્ગ.

સંસ્કૃત ભાષાપરથી પ્રથમ પ્રાકૃત ભાષા ઉત્પન્ન થઈ અને પ્રાકૃતપરથી ગૂજરાતી ભાષા બનીછે. આ બંને વિકાર થતાં સંસ્કૃત શબ્દોમાંના કેટલાક અક્ષર મૂકી દેવામાં આવ્યાછે, કેટલાક અક્ષર બદલાઈ ગયાછે, તથા બીજા ફેરફાર પણ થયાછે તેને ઉત્સર્ગ કહેછે. ઉદાહરણ,—

સંસ્કૃત.	પ્રાકૃત	ગૂજરાતી.
કુંભકાર:	કુંભારો.	કુંભાર.
લોહકાર:	લોહારો.	લોહાર, લુહાર, લવાર.
મનુષ્ય:	માણુસો.	માણસ.
નિંબક:	નિંબઓ.	લીંબડો.
મયા સૂત્રં ઉત્કીલિતં.	મઈ સૂત્રં ઉક્કીલિઉં.	મેં સૂતર ઝકેલ્યું.
સુપુત્ર: લિખતિ.	સુપુત્તો લિખઈ.	સપૂત લખેછે.
વક્રં.	વંકું.	વાંકું.
રૂમશ્રુ.	મંસૂ.	મૂછ.
અધિ.	અંચિ.	આંચ્ય, આંચ.
મંદ્રણં.	મંચ્ચણં.	માંચણ.
અશ્રુ.	અંસુ.	આંસુ.
કર્મ.	કમ્મ.	કામ.
અદ્ય.	અઙ્ગ.	આજ.
દર્મ:	ડમ્મો.	દામ.
નૃત્ય.	નચં.	નાચ.
વાદ્યં.	વઙ્ગું.	વાજું.
સત્ય.	સચ્ચ.	સાચ.
માર્ગતિ.	મગ્ગઙ.	માગે.
ચત્વારિ.	ચનારિ.	ચાર.
પક્કં.	પક્કં.	પાકું.

જે મગ્ગન ગમ્મને છેડે કે ફેરવે તેના ગૂજરાતી અપભ્રંશમાં કાઠક ચકાર બોલાયછે. ઉદાહરણ,—અધિનું આંચ્ય, માલ્લિનીનું માલ્લય, ગુરૂનું સૂચ્ય, ચોરે. એ પ્રમાણે આવી ગૂજરાતીમાં બોલાયછે, મૂરન મૂચ્ચમાં બોલાયું નથી, પરંતુ જે મૂઝ સંસ્કૃત મૂઝ ન હોય તેના ગૂજરાતી અપભ્રંશમાં ચકાર બોલ્યો એ સ્તોત્ર છે.

वर्णविकार.

पाठ ९ मो. स्वरविकार.

भाग १ लो.

घणुंकरिने संस्कृत शब्दमांना जोडावरमानो एक अक्षर जतां नेनी
आगलो स्वर दीर्घ थायछे, उदाहरण,—

स०	ग०	स०	ग०
गलः	गाल.	भलः	भालो.
नमः	नागो.	विल्वं.	वीलु.
कज्जलं.	काजळ.	सिद्धं.	सीधुं.
हलानि.	हाले.	चिकणं.	चीकणुं
वाप्प.	वाफ.	दुर्वलः	दूवळो.
कुञ्जक.	कूजडो.	चक्रं.	चाक्र.
विम्ब.	वीबुं.	दुग्धं.	दूध.
हडुं.	हाड.	अंगुष्ठः	अगूठो.
कर्कटी.	काकडी.	शब्द.	माद.
हट्ट.	हाट.	छल्ली.	छान्य, छाल.
सप्त.	सान.	नक्रं.	नाक्र.
शर्करा.	साकर.	चर्वणं.	चावणुं.

पाठ ९ मो.—भाग २ जो.

घणाक संस्कृत शब्दोमांना ऋनो गूजरातीमां ड, के उ, के अ, के
ओ थायछे, उदाहरण,—

संस्कृत.	गूजराती.	संस्कृत.	गूजराती
शृगाल.	शियाळ.	घृतं.	घी.
शृंगक.	सीगडुं.	गृध.	गीध.
दृष्टं.	दीडुं.	अमृतं.	अनी.

संस्कृत.	गूजराती.	संस्कृत.	गूजराती.
वृश्चिकः	वींछी.	शृंगाटं.	सींगोडुं.
वृद्धः	बुढो.	पृष्ठं.	पूठुं.
पृच्छ.	पूछ.	शृणोति.	सुणे.
शृंगार.	शणगार.	मृत्यु.	मोत.

व्यंजनयां भळ्या विनानो ऋ होय तो तेनो रि के रु थायछे.

सं०	गू०	सं०	गू०
ऋद्धिः.	रिद्धि.	ऋक्षः.	रींछ.
ऋषि.	रुषि.	ऋतु.	रुतु.

केटलाक संस्कृत शब्दोमांना ऐनो ए अने औनो ओ गूजरातीमां थायछे.

सं०	गू०	सं०	गू०
वैरं.	वेर.	भैरवः	भेरव.
सैन्यं.	सेन.	वैदिकः	वेदियो.
गैरिकं.	गेरु.	एकैकं.	एकेक.
यौवनं.	जोवन.	गौरवं.	गोरव.
औषधं.	ओतड.	सौराष्ट्रः	सोठ.
दौहित्रः	दोहीतरो.	गौरमृत्तिका.	गोरमटी.
कौपीनं.	कोपीन.	चौरः	चोर.

पाठ १० नो. व्यंजनाविकार.

भाग १ लो.

घणाक संस्कृत शब्दोमांना कोई व्यंजनो गूजरातीमां लोप थायछे.

उदाहरण,—

सं०	गू०	सं०	गू०
छगणं.	छाणुं.	भांडागारं.	भंडाग.
रजनी.	रेणी.	वचनं.	वेण.
रचितं.	रच्युं.	हरति.	हरे.
सूत्रधार.	सूतार.	गवाहार.	गवार.
भिन्नाहारी.	भीखारी.		

केटलाक शब्दोमां कनो ख, के ग, के ड थायछे. उदाहरण,—

स०	गू०	स०	गू०
कील:	खीलो.	कीलक:	खीलडो.
शकटी.	शगडी.	काक:	काक, कागडो.
मूक:	मूगो.	कर्मणकाग:	कामणगारो.
कर्मकर	कामगरो.	कार्यकर:	काजगरो.
सकलं.	सगळुं.	शाक:	साग.
कसाति.	खसे.	कूटं.	खोटुं.
कोण:	खूणो.	वक्र:	वग.

पाठ १० मो.—भाग २ जो.

केटलेक ठेकाणे ख, घ, थ, ध अने मनो ह थायछे.—

नखर: उपरथी नोहोर, नरेहेणी. सखी=सही. लेखक:=लहीओ.
मघ=मेह. माघ:=माह. प्राघुण:=प्राहुणो ने तेपरथी परोणो. कथ-
यति=कह. कोथ.=कोह. कुथ्यति=कोहे. मथिनं=मही. वधू=नहू.
वधिर=वेहेगे. दधि=दही. वेय.=वेह. मधुक:=महुडो. माधुकार.=सा.
हुकार. गोधूम=गहु. अधुना=अहुणा=तमणा. गोभने=सोहे. लाभ:=लाह-
वो. आधीर.=आहीर. नाभिका=नाहिडी. निभालयने=निहाले.

केटलाक संस्कृत शब्दोमाना थनो तथा रथनो ठ थायछे. उदा०,—

मं०	गू०	मं०	गू०	मं०	गू०
ग्रंथ:	गंठो.	ग्रंथी.	गांठ्य, गांठ.	स्थग.	ठग.
उत्थापन.	ऊठवु.	एकस्थं.	एकदु.	स्थानं.	ठाम.

केटलाकमा टनो ड थायछे. उदाहरण,—

म०	गू०	म०	गू०
घट:	घडो.	खट:	खड.
खटी.	खडी.	कर्पट.	कपडुं.
वटुक.	वडुओ.	कच्छटिका.	काछडी.
गटि.	गड्य.	वाटी.	वाडी.
वट:	वड.	पर्पट.	पापड.
शाटि.	साडी.	जटा.	जड.

કેટલાકમાં ઠનો ઢ, ડનો લ કે ળ અને તનો ડ થાયછે. ઉદાહરણ,—

સં	ગૂં	સં	ગૂં	સં	ગૂં
પઠાતિ.	પઢ.	તડાગઃ	તઢાવ.	ગુહઃ	ગોઢ.
પ્રતિપત્.	પઢવો.	મૃતં.	મઢું.	પાતિતઃ	પઢ્યો.

પાઠ ૧૦ મો.—ભાગ ૩ જો.

કોઈમાંના નનો લ થાયછે. ઉદાહરણ,—

નિમ્બઃ=લીંબડો. નીલં=લીલું. નીલી=લીલ્ય, કે લીલ. નિમ્બુ=લીંબુ.

ઘણાંકમાં નનો ણ થાયછે. ઉદાહરણ,—

સં	ગૂં	સં	ગૂં	સં	ગૂં
નયનં.	નેણ.	ધાના.	ધાણા.	ધાના.	ધાણી.
સ્થાનં.	થાણું.	કાઠિનં.	કાઠિણ.	કર્તનં.	કાતણું.
ધમની.	ધમણ (પ્ય).	ફાલ્ગુન.	ફાગણ.	લંઘનં.	લાંઘણ.
માલિની.	માલણ (પ્ય).	ઝનં.	ઝણું.	ખાનિ.	ખાણ.
ઈધનં.	ઈધણું.	વંધનં.	વાંધણં.	દોહની.	દોહણી.
જમનં.	જમણ.	ચાલની.	ચાયણી.	વામનઃ	વામણો.

રને ણ જોડાયા હોય તો વન્ને જઈ ન થાયછે. ઉદાહરણ,—

ચૂર્ણઃ =ચૂનો. પર્ણ=પાન. સુવર્ણ=સોનું. કર્ણઃ=કાન.

પનો વ થાયછે. ઉદાહરણ,—

સં	ગૂં	સં	ગૂં	સં	ગૂં
ક્રૂપઃ	ક્રૂવો.	ગોપાલઃ	ગોવાળ.	દીપઃ	દીવો.
મંડપ.	માંડવો.	તપાદ્.	રાવા.	તાપઃ	તાવ.
સર્પ.	સરસવ.	વિરૂપઃ	વરવો.	વપતિ.	વાવે.

કેટલાક શબ્દોમાં પનો ફ કે વ થાયછે. ઉદાહરણ,—પરુષં=પરસું. પનસઃ=પ્રણસ. પાટયાતિ=પાડે. પરશુ=પરસી. પાશઃ=પાંસો. કચ્છપઃ=કાચવો.

પાઠ ૧૦ મો.—ભાગ ૪ થો.

યનો જ થાયછે. ઉદાહરણ,—

સ૦	ગૂ૦	સ૦	ગૂ૦	સ૦	ગૂ૦
યગઃ	જસ.	યમ.	જમ.	યાતિ.	જાય.
યવઃ	જવ.	યજમાન.	જજમાન.	યુદ્ધં.	જુદ્ધ.
યાત્રા.	જાત્રા.	યાનં.	જાન.	યવાસઃ	જવાસો.
યોગ.	જોગ.	યત્ન.	જતન.	યુકા.	જૂ.
ધાર્યા.	મારજા.	ધ્રાત્રીયઃ	મત્રીજો.	ધાર્યા.	મારજા.

કેટલાક શબ્દોમાં રનો લ કે લ થાયછે. ઉદાહરણ,—

હરિદ્રા=હલદર. રુક્ષં=લૂંચું. દરિદ્રી=દલદરી.

શનો અને ષનો સ થાયછે. ઉદાહરણ,—

સ૦	ગૂ૦	સ૦	ગૂ૦	સ૦	ગૂ૦	સ૦	ગૂ૦
શંડઃ, પંડઃ	માંડ.	વંશઃ	વાંસો.	શશકઃ	સસલો.	કોષ.	કોમ.
શૂર્પકં.	સૂપડું.	શુંઠી.	સુંઠ(સૂંઘ).	શ્વશ્રૂ.	સાસૂ.	શ્વશુર.	સસરો.
પાર્શ્વ.	પાસું.	દશ.	દસ.	દંશ.	હાસ.		
શ્વાશુરં.	સાસરું.	શાલિ.	સાલ્ય.	પૌષ.	પોસ.		
વિષમં.	વસમું.	મનુષ્યઃ	માણસ.	વર્ધ.	વરસ.		
પુષ્પતિ.	પોસે.						

હ નો ઘ, અને ધનો ય, છ, અને જ થાયછે. ઉદાહરણ,—સિંહ=મિંઘ.
 મંહારઃ=મંધારો. ઢાહઃ=ઢાઘો. સુલક્ષણઃ=સલચળો. લાક્ષ=લાચ.
 દ્રાક્ષા=દ્રાચ. પશ્વી=પંચી. કુશિ=કૂચ. રક્ષા=રાચ. ઋક્ષ=રીચ.
 ક્ષૂરઃ=ચૂરો. ક્ષીર્ણ=ચીળુ. ક્ષરતિ=ચરે. તીર્થણ=તીચું. ક્ષમા=ચમા.
 ક્ષાર=ચાર. પ્રેક્ષિતં=પેચ્યું. કક્ષા=કાચ. અવલક્ષિતં=ઓલચ્યું.
 લિક્ષા=લીચ. ગવાક્ષકઃ=ગોચલો, इत्यादि.

સંસ્કૃત શબ્દો ગુર્જર થતા આ અને ત્રીજા ઘના વિકાર પામેછે.

क्रियापदो अने तेओपरथी थयेला शब्दो.

वांचनना तथा बीजा पाठोमां क्रियापदादिक शब्दो ओवे तेमांना जे आमां होय तेओनी व्युत्पत्ति दीखवी.			
गूजराती मूळ.	संस्कृत भातु के शब्द.	क्रियापद.	नाम.
अकळा.	अकलित.	अकळावुं, अकळायो, अकळाई, अकळायुं.	अकळ, अकळित, अकळो -ळी-ळुं.
अजवाळ.	उज्ज्वल.	अजवाळवुं.	अजवाळी. [अडियल.
अड.	अडू=अडवुं, सामाथवुं.	अडवुं, अडाडवुं.	आडो, आडी, अडवाणुं,
अडक.	लाग्या रहेवुं.	अडकवुं, अडकाडवुं, अडकावुं.	अडकायलुं, इत्यादि. [इ०.
अथड.	अथडवुं, अथडाववुं.	अथडवुं, अथडवुं.	अथडायलुं, अथडायली,
अंधार.	अंधू=आंधळा थवुं.	अंधारवुं.	अंधारी, अंधरां, अंधरेलो,
			इ०.
अफाळ.	आ + स्फाल्=आस्फाल्	अफळावुं, अफळवुं.	अफळिलुं-ली-लो.
	=पछाडवुं.		
अभडा.	भंश, अपभंश=वगडवुं.	अभडावुं, अभडावुं.	अभडायलुं-ली-लो.
आंक.	अंकू=चिन्ह करवुं.	आंकवुं.	आंकिलुं, इ० (७ मो पाठ जुओ).
आचर.	चर्=जवुं, चालवुं.	आचरवुं.	आचरेलो-ली-ळुं.

आंज.	अंज्=आंजवुं, चौप- डवुं.	आंजवुं (७ मा पाठमां जुओ).	आंजण.	आजेलुं, इ०
आण.	नी=लईजवुं + आ (आनय्)=आणवुं.	आणवुं.	आणुं.	आणेलो-ली-लुं.
आथम.	अस्त=आथमेलुं.	आथमवुं.	आथमण.	आथमणुं, आथमणी-णो.
आथर.	आस्तरण=पाथरणुं.	आथरवुं.	आथरण, आथर.	आथरेलुं, इ०
आप.	अर्पयति, अर्पण.	आपवुं, अपाववुं.	आपनार.	आपेल, अपायलुं-ली-लो, आलेलुं.
आव.	आ + या=आववुं.	आववुं.	आवक, आवकार.	आवतुं-ती-तो.
इच्छ.	इष्=इच्छवुं.	इच्छवुं.	इच्छा, इच्छनार, इच्छुं.	इच्छित, इच्छेलुं-लो-ली.
उजव.	वर्ज्=तजवुं.	उजववुं.	उजमणुं, उजवणुं.	उजवेलुं, इ०
उतर.	अव + तृ=उतरवुं.	उतरवुं, उतराववुं, उतारवुं.	उतरण, उतार, उतारु, उतारो.	उतरतुं-ती-तो.
ऊकल, ऊकेल.	उत्कलन=छूटुं करवुं.	ऊकलवुं, ऊकेलवुं.	ऊकेल.	ऊकेलेलो-ली-लुं, ऊक- लेलो-ली-लुं.
ऊखड, ऊखेड.	उत् + खन्=ऊखडवुं.	ऊखडवुं, ऊखेडवुं.	ऊखेड.	ऊखेडेलो-ली-लुं, ऊखे- डेलो-ली-लुं.
ऊग.	उत् + गम्=ऊगवुं.	ऊगवुं, ऊगाडवुं.	ऊगमण.	ऊगमणुं, ऊगेलो, इ०

गू० मू०	सं० धा० के शब्द.	क्रियापट.	नाम.	विशेषण.
ऊघड.	उत् + घट् = ऊघडवुं.	ऊघडवुं, ऊघाडवुं.	ऊघाड.	ऊघाडेलो-ली-लुं, ऊघडुं.
ऊघरा.	ग्रह् = लेवुं. उद्ग्रहण.	ऊघरावुं.	ऊघराणुं, ऊघरात, ऊघराणी, ऊघरावनार.	ऊघरावेलुं-ली ली, इ०
ऊंचक.	उच्चां, उच्चीकृतं = ऊंच-ऊंचकवुं, ऊंचकावुं.	ऊंचकवुं.	ऊंचाई, ऊंचाण, उच्चा-लन, ऊंचकनार.	ऊंचकेलो-ली-लुं, ऊंचक.
ऊछर.	उत् + श्री = उछ्री = ऊ-ऊछेरवुं, ऊछरवुं.	ऊछरवुं.	ऊछार, ऊछेर.	ऊछेरेलुं-ली-ली, इ०
ऊछळ.	उत् + चल् = ऊछळवुं.	ऊछळवुं, ऊछाळवुं.	ऊछाळो, उछाळणी.	ऊछाळेलुं-ली-ली, इ०
ऊंज.	अंज् = ऊंजवुं.	ऊंजवुं, ऊंजावुं.	ऊंजणी.	ऊंजेलुं-ली-लो, ऊंजावेलो-ली-लुं.
ऊठ.	उत् + स्था = ऊठवुं.	ऊठवुं, ऊठावुं, ऊठाडवुं.	ऊठाव, ऊठामणुं, ऊठावणी.	ऊठेलो-ली-लुं. ऊठावेलो-ली-लुं.
ऊड.	उत् + डी = ऊडवुं.	ऊडवुं, ऊडाडवुं, ऊडावुं.	ऊडाकड, ऊडण.	ऊडेल, ऊडाउ, इ०
ऊधर.	उत् + धृ = ऊधरवुं.	ऊधरवुं, उधरवुं.	ऊधरो, ऊधारियो.	ऊधरेलो-ली-लुं, ऊधार.
ऊपज.	उप + जन् = ऊपजवुं.	ऊपजवुं, ऊपजावुं.	ऊपज.	ऊपजेलुं-ली-लो, ऊपजावेलुं-ली-लो.

अपडं.	उत् + पत् = अपडवुं.	अपडवु, अपडाववुं, अपाडवुं.	अपडामणी, अपाड, अपाडो.	अपडेलुं-ली-लो, अपडोवलुं-ली-लो, अपाडेलुं-ली-लो.
अमेर.	उत् + मिल् = अमेरवुं.	अमेरवुं, अमेरावुं.	अमेरो, अमेरण, अमेरणी.	अमेरेलुं-ली-लो, इ०.
ओसका.	आशंका = संदेह.	ओसंकावुं.	ओसंक.	ओसंकायेलुं, इ०
ओळख.	उत् + लोक् = ओळखवुं.	ओळखवुं, ओळखावुं.	ओळखाण, ओळख.	ओळखीतो-ती-तुं, ओळखेलो, इत्यादि.
ओळंग.	उत् + लंघ् = उल्लंघ् = ओळंगवुं.	ओळंगवुं, ओळंगावुं.	उल्लंघन, ओळंगनार.	ओळंगेलुं, इ०
कचड.	कच् = बांधवुं, कचडवुं.	कचडवुं.	कचकच, कचरियुं, कचवाट, कचुंबर, कचडा-	कचडायलुं, इ०
कचर.	[चरावुं.	कचरवुं, कचरावुं.	कचडी, कचवाण.	कचरायलुं, इ०
कटाव.	दबाववु, कचरवुं, क-	कटावुं.	काट, कटा.	कटायिलुं, कटाणो-णी-णुं.
कर.	किष्टव = कटावुं.			
	कृ = करतु. (७ मो पाठ जुओ).			
कल्प.	कृप् = कल्पना करवी.	कल्पवुं, कल्पावुं.	कल्पना.	कल्पेलुं, इ०
कस.	कष् = कसवुं.	कसवुं.	कस, कसोटी.	कसेलुं, कसायलुं, इ०
कहे.	कथ् = कहेवुं. [जवु.)	कहेवुं, कहेवडावुं.	कहेण, कहेवत, कहाणी.	कहेलुं, इ०,
कळ.	कल् = कळवुं (समजी	कळवुं, कळावुं.	कळतर (अनाजनं).	कळेलुं, इ०

गू मू	सं० धा० के श०	क्रियापद.	नाम.	विशेषण.
कांप.	कंप=कांपवुं.	कांपवुं, कंपाववुं.	कंप, कंपारो, कांप.[कूट.	कांपिलुं, इ०
कूट.	कुट्ट=कूटवुं.	कूटवुं, कूटाववुं.	कूटणी, कूटणं, कूटाकूट,	कूटेलुं, कूटियुं, इ०
कूद.	कूद=कूदवुं.	कूदवुं, कूदाववुं.	कूदको, कूदकारो, कूदनार.	कूदेलुं, इ०
कोह.	कुय्=कोहवुं.	कोहवुं, कोहीजवुं, कोहवराववुं.	कोह, कोहवाण, कोहवाट.	कोह्यो, कोहिलुं, इ०
खण.	खन्=खणवुं, खोदवुं.	खणवुं.	खाण, खाडो, खाडी, खं- डेर, खनिज, खापण, खाई, अखात.	खणेलुं-लो-ली.
खम.	क्षम्=क्षमा करवी.	खमवुं.	खमा.	खमती, खमातुं, इ०
खा.	खाद्=खावुं.	खावुं, खाडवुं.	खाजुं, खाणुं, खाज, खावानुं.	खावरं, खाधेलुं, खाधेल, इ०
खांड.	खंड=भागवुं.	खांडवुं, खंडाववुं.	खांडणी, खंड, खंडन, खां- ड, खांडुं, खोड, खंडणी.	अखंड, अखंडित, खंडिया, खांडुं, इ०
खीज.	खिद्=खीजवुं.	खीजवुं, खीजववुं.	खीज.	खीजाळ, खीजेलुं, इ०
खेड.	कृष्=खेडवुं, क्षेत्र.	खेडवुं.	खेडाण, खेड, खेडु, खेडुत, खेती, खेतर, खातर.	खेडेलुं, इ०
खेल.	खेल्=खेलवुं.	खेलवुं, खेलाववुं.	खेल, खेलाडी.	खेलेलुं इ० [ती-तुं.
खोडा.	खोड्=खोडावुं.	खोडावुं.	खोड, खांपण.	खोडो, खोडी-डुं, खोडातो-

गण.	गण्=गणवुं.	गणवुं, गणावुं.	गणतरी, गणतर, गणेत, गणित.	गणयलुं, गण्यो, इ०
गळ.	गल्=गळवुं.	गळवुं, गळवुं.	गळती, गळणी, गयणुं, गळुं, गळो, गळणार.	गळेलुं-ली-लो, गळेलुं-ली [ली.
गा.	गै=गावुं.	गावुं, गवाडवुं, गवडावुं.	गायन, गाणुं, गवैयो, गा- नार, गीत.	गायलुं, इ०
गाज.	गर्ज्=गाजवुं.	गाजवुं, गजावुं.	गाजवीज, गर्जना.	गाजेलो-ली-लुं, गजवेलो, इ०
गांठ.	गंथ्=गांठवुं.	गांठवुं.	गांठ, गांठो, गांठण, गांठीओ, गांठणी, गांठीआ, गांसडी. गुंथण, गुंथणी. गोखणी.	गांठेलुं, इ०
गुंथ.	गुंथ्=गुंथवुं.	गुंथवुं, गुंथावुं.		गुंथेलुं, इत्यादि.
गोख.	घोष्=गोखवुं.	गोखवुं, गोखावुं.		गोखणियुं, गोखेलुं, इ०
घट.	घट्=लायक थवुं.	घटवुं.		घटलुं, घटारत.
घड.	घट्=घडवुं.	घडवुं, घडावुं, घडावुं.	घाट, घडामण, घडाई, घडतर, घडो. घवडाट.	घडेलुं, घाटीलुं, इ०
घवड.	घृष्=घसवुं.	घवडवुं.		घवडेलुं, इत्यादि.

गू० मू०	सं० धा० के ज्ञ०	क्रियापद.	नाम.	विशेषण.
घस.	घृप्=घसवुं.	घसवुं, घसाववुं, घसडवुं.	घसरो, घसीओ, घसीओ, घसरको.	घसीओ, घसीटीओ, घसियुं,
घुट.	घुट्=घुटवुं.	घुटवुं, घुंटाववुं.	घुंटो, घुंटी, घुंटाण.	इ० घुंटेलुं, इ०
घोळ.	घोल्=घोळवुं.	घोळवुं, घोळवुं.	घोळ.	घोळिलुं, इ०
चकचक.	चकाम्=चकचकवुं.	चकचकवुं.	चकचकाट.	चकचकित.
चड के चढ.	चट्=चडवुं.	चडवुं, चडाववुं, चढवुं, इ०	चडाई, चडती, चडण, चडाव, चडाचडी.	चडतुं-ती-तो, चडीआहुं, चडाउ, चडेल.
चण.	चि=चणवुं. चिनोति	चणवुं, चणावुं.	चणतर.	चणेल, इ०
चपड.	चपट=चपटुं.	चपडवुं.	चपडीओ, चापडो, चपटी.	चपटुं, चपट.
चमक.	चमल्कार.	चमकवुं, चमकाववुं, चौकवुं.	चमक, चमकळी, चम- काट, चमकारो, चम- कार.	चमकेलुं, इ०
चर.	चर्=जवुं, खवुं.	चरवुं, चराववुं, चारवुं.	चराई, चरामणी, चारो.	चरेलुं, इ०
चाख.	चष्=चाखवुं.	चाखवुं, चखाडवुं.	चाखनार.	चाखेलुं, इ०
चाल.	चल्=चालवुं.	चालवुं, चलाववुं, चलवुं.	चाल, चलण, चालाक्री, चाली, चालो.	चालु, चलणी, चालतुं, चालाक, चल, अचळ.
चाव.	चर्व्=चाववुं.	चाववुं, चवावुं, चवडाववुं.	चवेणुं, चावणियां, चवैयां.	चवडुं, चिन्वड, चिमड.

चाळ.	चल्=जवुं.	चाळवुं, चळावुं, चाळनवुं.	चारणी, चाळवणी, चा- ळण, चायणो.	चाळेलुं, इ०
चीकटा.	चिकण=चीकणुं.	चीकटावुं.	चीकट, चीकणाई, ची- कणाश, चीकाश.	चीकटुं, चीकटायलुं, चीकणुं.
चीतर.	चिच्=चीतरवुं.	चीतरवुं, चीतरावुं.	चीनारो, चीतरामण, चि- त्रो, चीतार, चित्तो, चीतणियो.	चीतिरेलुं, इ०
चीर.	चीर्ण=चीरिलुं.	चीखुं, चीरावुं.	चीर, चीरी, चीरो, ची- राडो, चीराई.	चीरिलुं, इ०
चूस.	चूस्=चूसवुं.	चूसवुं, चूसावुं.	चसक, चसको.	चीसो, चूस्त, चूसेलुं, इ०
चेत.	चित्=विचार करवो.	चेतवुं, चेतवुं, चेतावुं.	चेतना, चेतवणी.	चेतेलुं, ओंचितुं, इ०
चोर.	चुर्=चोरवुं.	चोरवुं, चोरावुं.	चोर, चोरी, चोझाई.	चोडुं, चोरियुं, चोरिलुं.
छण.	छिद्=कापवुं.	छणवुं, छणवुं, छणावुं.	छणनार.	छणेलुं, छणावेलुं, इ०
छाव.	छद्=ढांकवुं.	छावुं, छावरवुं, छावावुं.	छावण, छावणी, छाजली, छाज, छापरं, छजुं, छात, छाया, छांयडो.	छायलुं, छवायलुं, इ०
छींक.	छिक्का=छीक.	छींकवुं.	छीक, छींकणी.	छींकेलुं, इ०
छीन	छिद=कापवुं.	छीनवुं.	छीन, छीनी, छीणी, छेणी.	छीनिलुं, इ०

गू० मू०	सं० धा० के श०	क्रियापद.	नाम.	विशेषण.
छूट.	छुट्=कापवुं, जुटुं क-	छूटवुं.	छूटको, छूट, छुट्टी, छूटा- पणुं, छूटकारो.	छूटुं, छूटेलुं, इ०
छूंद.	खुट्=छूंदवुं.	छूंदवुं, छूंदावुं.	छूंदो, छूंदणुं, छूंदणी, छूंदणां.	छूंदेलुं, इ०
छेद.	छिट्=कापवुं.	छेदवुं, छेदावुं.	छींहुं, छींड़ी, छेद.	छेदेलुं, इ०
छोड.	छुट्=कापवुं, जुटुं क-	छोडवुं, छोडावुं, छोखवुं. रवुं.	छोडनार, छोडवनार, रणछोड.	छोडेलुं, इ०
जगाड.	जागरय्=जगाडवुं.	जगाडवुं, जगाववुं.	जागरण, उजागरो, जा- गरती.	जागृत के जागरुत.
जड.	जट्=जडवुं.	जडवुं, जडाववुं.	जड, जटा, जटियां, ज- डियो, जडियां.	जडसो, जट्टो, जडाव, जाडुं, इ०
जण.	जन्=जणवुं.	जणवुं, जणाववुं.	जणतर, जणती.	जणेलुं, जण्यो, इ०
जनम.	जन्=जनमवुं.	जनमवुं.	जनम, जनमारो.	जनमेले, इ०
जम.	जम्=खावुं.	जमवुं, जमाडवुं.	जमण, जमणवार.	जमनारुं-री-रो, इ०
जा.	या=जवुं.	जवुं, जावुं.	जान, जात्रा.	जनारुं, गयेले, इ०
जाग.	जागृ=जागवुं.	जागवुं.	जागरण.	जागृत, इ० (जगाड जुओ.)
जाच.	याच्=मागवुं.	याचवुं.	जाचना, जाचक.	जाचेलुं.

જાણ.	જા=જાણું.	જાણું, જણાવું.	જાણ, જાણપણું.	જાણીતું, જાણેલું, ૬૦
જીત.	જિ=જીતું.	જીતું, જીતાડવું.	જીત, જય, વિજિયા, જે-જે, જેન.	જીતેલું, ૬૦
જીવ.	જીવ્=જીવું.	જીવું, જીવાડવું.	જીવિઈ, જીવિ, જીવન.	જીવતું, જીવાલ, ૬૦
જોડ.	જુદ, જુડ્=જોડવું.	જોડવું, જોડાવું.	જોડો, જોટો, જોટ, જો-ડકું, જોડ, જોડ-કળા, જોડી, જોડું, જોડણી, જોડીઓ, જોડવાં, જોરૂ.	જોડેલું, ૬૦
જોતર.	યુજ્=જોડવું.	જોતરવું, જોતરાવું.	જોતર, જોતરું.	જોતરેલું, ૬૦
સર.	સૃ=સરવું.	સરવું, સારવું, સરપવું.	સરણ, સરો, સરમર, સર-મરિયુ, સારો, સારી.	સરવું, સરેલું, ૬૦
સાઠ.	જ્વાલા=સાઠ.	સાઠવું, સઠાવવું.	સાઠળ, સાઠ, સસઠો.	સાઠેલું, ૬૦
ટાંક.	ટક્, ટંક્=ટાંકવું.	ટાંકવું, ટંકાવવું, ટાંચવું.	ટાંકણું, ટાંકણી, ટાંક-લી, ટાંકો, ટાંકી, ટાંકું, ટાંચણી, ટાંચ, ટાંચળ, ટંકાર, ટં-કારો.	ટાંકેલું, ૬૦

ताणवुं.	तन्=ताणवुं.	ताणवुं, तणावुं.	ताण, तोणा, ताणियो, ताणेलुं-ली-लो. ताणाताण, तांत, ता- णो, तांतणो.
तूट.	तूट्=तोडवुं.	तूटवु, तूटवुं.	तूटक, इ०
तोड.	तूट्=तोडवुं, तूट्(प्रेरक).	तोडवु, तोडावु.	तोडिलुं, इ०
तोळ.	तुल्=तोळवुं.	तोळवु, तोळावुं.	तोळिलुं, इ०
थाप.	स्था=स्थापवु. प्रेरक.	थापवुं, थपावुं.	थापिलुं, इ०
थोभ.	स्तंभ्=थोभवुं.	थोभवुं, थोभावुं.	थोभिलुं, इ०
दंड.	दंड्=दंडवुं.	दंडवुं, दंडावुं.	दंडिल, दांडीओ, दांड.
दब.	डप्=दाबवुं.	दाबवु, दबावु.	दबेलुं, इ०
दळ.	दल्=भागवु, दळवुं.	दळवु, दळावुं.	दळेलुं, इ०
दाझ.	दह्=बळवुं.	दाझवुं, दझाडवुं.	दाझिलुं, दाझिल.
दीप.	दीप्=दीपवुं.	दीपवुं, दीपावुं.	दीपो, दीवी, दीविट, दी- वाळी, दीविल.
दे.	दा=आपवुं.	देवुं, देवडावुं, देवाडवुं, देवरावुं.	देविलुं, इ०
दोड, द्रोड.	द्रु=दोडवुं.	दोडवु, द्रोडवुं, दोडावुं.	दोडिलुं, दोडतो-तीचुं.

ग० मू० स० धा० के ज०
धम. धमा=धमवुं.
धर. धृ=पकडवुं.

धार. धृ=धारवुं.
धाव. धे=धाववुं.
धीक. धिथ्=धीकवुं.
धूज, धूज. धू=धूजवुं.
धूण. धू=धूणवुं.
धूत. धूर्त्त=धूतारो.
धूमा. धूम=धूमावुं.
धो, धोळ. धाव्=धोवुं. (धो धातु जुओ.)

नड. नट्=नडवुं.
नभ, निभ. निर्वह्=नभवुं.
नाच. नृत्=नाचवुं.
नाह. स्ना=नाहवुं. प्रा० नाहणं.

क्रियापद.

धमवुं, धमाववुं.
धरवुं.

धारवुं.
धाववुं, धवडाववुं.
धीकवुं, धीकाववुं.
धूजवुं, धूजाववुं.
धूणवुं, धूणाववुं.
धूतवुं, धूतावुं.
धूमावुं, धूमाववुं.
धोवुं, धोवावुं, धोळवुं.

नडवुं, नडाववुं.
नभवुं, निभावुं.
नाचवुं, नचाववुं.
नाहवुं, नवडाववुं, नवराववुं.

नाम. विशेषण.
धमण, धमनार, धमधमाट. धमेळुं, इ०
धरनार, धर, धरती, धरित्री. धरेळुं, इ०
[धारा.
धारणा, धारो, धारण, धार, धारेळुं, इ०
धाव, धावण.
धीकडी.
धूजारो.
धूणनार.
धूतारो.
धूणी, धूमाडो.
धोतीडं, धोतर, धोणी, धोबी, धोळुं, धोयळुं, इ०
धोळाश, धोलाई.

नड, नडतर.
नभाव, निभाव.
नाच, नाचण.
नहवण, नहावण, नाहणुं, नाहिलो, इ०
नवेणीडं.

नीसर.	निसृ=नीकळवुं.	नीसरवुं.	नीसरणी.	नीसरेलुं, इ०
नोतर.	निमंत्रण=नोतरं.	नोतरवुं.	नोतरं, नोतरियो.	नोतरेलुं, इ०
पकव, पाक.	=पकववुं.	पाकवुं, पकाववुं.	पाक, पकवान, पोक-ख, पकाई.	पाकुं, पाकेलुं, पकुं, पा- कतुं.
पखाळ.	प्रक्षल्=पखाळवुं.	पखाळवुं.	पखाल (देवस्थानने धो- वुं ते).	पखाळेलुं.
पच.	पच्=पचवुं.	पचवुं, पचाववुं.	पाचन, अपचो.	पचतुं, पाचक, इ०
पड.	पट्=पडवुं.	पडवुं, पाडवुं, पडाववुं.	पडाव, पडापडी, पडती.	पडेलुं, पडतर, पडाउ, इ०
पढ.	पठ्=पढवुं, भणवुं.	पढवुं, पढावुं.	पाठ, पाडो, पाठी, पाठक.	पढेलो, इ०
परख.	परि+ईक्ष्=परीक्ष्= परखवुं.	परखवुं, पारखवुं, परखाववुं.	पारेख, परीख, पारखुं, पारख.	पारखेलुं, इ०
परण.	परि+नी=परीणय्= परणवुं.	परणवुं, पणवुं, परणाववुं.	पणतर, पणियत.	परणेलुं, इ०
पहेर.	परिहित, परि+धा उप- रथी हित=पहेरेलुं.	पहेरवुं, पहेराववुं.	पहेरण, पहेरामणी, पहेरणुं.	पहेरेलुं, पहेरवानुं, इ०
पहोच.	प्राप्त=मळेलुं.	पहोचवुं, पहोचाडवुं.	पहोच.	पहोचेलुं, इ०
पाथर.	प्र+स्तृ=पाथरवुं.	पाथरवुं, पथराववुं.	पाथरणुं, पथारी, पथारो, पाथरण.	पाथरेलुं, इ०

गू० सू०
पाळ.
सं० भा० के० श०
पाल्=पाळवुं.

पी.
पीगळ.
पीड.
पीमळ.
पीरस.
पीस.
पूछ.
पूज.
पूर.
पा=पीवुं.
विगळ्=पीगळवुं.
पीड्=पीडवुं.
परिसाठ=रुगंध.
परि + विप्=पीरस.
पिप्=दळवुं.
पूछ=पूछवुं.
पूज्=पूजवुं.
पू=पूरवुं.

पेस.
पोकार.
पोस, पोप.
फळ.
प्रविश्=पेसवुं.
प्रकुश=पोकारवुं.
पुप्=पोपवुं.
फळ्=फळवुं.

क्रियापद.
पाळवुं.

पीवुं, पीवडाववुं.
पीगळवुं, पीगळवुं.
पीडवुं, पीडवुं!
पीमळवुं.
पीरसवुं, पीरसाववुं.
पीसवुं.
पूछवुं, पूछाववुं.
पूजवुं, पूजाववुं.
पूरवुं, पुराववुं, पूरावुं.

पेसवुं, पेसाडवुं.
पोकारवुं, पोकारावुं.
पोसवुं, पोसावुं.
फळवुं.

नाम.

पाल, पाळ, पालीओ, पारुणं, पालणुं, पालण, पाली, पाळी.

पान.

पीगळनार.

पीडा.

पीमळ.

पीरसणुं, पीरसाणीआ.

पीसणी.

पूछपाछ, पूछणी, पूछापूछ.

पूजा, पूजापो, पूजारी.

पूरवार, पूरवारी, पूर, पूरवणी.

पेसनार, पेसारी.

पोक, पोकार.

पोपण, पोसानार.

फल, फाल, फलाहार.

विशेषण.

पाळेलुं, इ०

पीधिलुं, इ०

पीगळेलुं, इ०

पीडक, पीडिलुं, इ०

पीमळेलुं, इ०

पीरसेलुं, इ०

पीसेलुं, इ०

पूछेलुं, इ०

पूजेलुं, इ०

पूरुलुं, पूरुं, पूरुलुं.

पेठेलुं, इ०

पोकारिलुं, इ०

पोपक, पोसेलुं, इ०

फलवंत, फलद्रूप, इ०

कस.	पश्च=बांधवुं.	कसवु, कसाववुं, कांसवु.	कांसो, कांसी, कांस, कांसियो.	कांसियुं, कसेलुं, इ०
काड.	स्फट्=फाडवुं.	काडवुं, फडाववुं, फाटवुं, फटावुं.	काड, फाट, फाडियुं, फाटो, फटायो, फाटफूट, फाटाफाट.	फाटुं, फाटिल, इ०
फीण.	फेन्=फीण चडवुं.	फीणवु, फीणाववुं.	फीण.	फीणेलुं, इ०
फूल.	फुल्ल=खीलवुं, फूलवु.	फूलवुं, फूलाववु, फूलववु, फूलवु.	फूल, फूल, फूलको, फूलकु, फूलडुं, फूलणजी, फोल्लो.	फूलेलुं, फूलेल, इ०
फोड.	स्फुट्=फोडवुं.	फोडवुं, फोडाववु.	फोडनार.	फोडेलुं, इ०
फोल.	फुल्ल=फूलवुं.	फोलवुं.	फोल.	फोलेलुं, इ०
वगड.	विघटनम्=वगड.	वगडवुं, नगाडवुं.	वगड.	वगडेलुं, वगडेलु.
वळ.	ज्वल्=वळवुं.	वळवुं, वाळवुं.	वळतण, वळतरा, वळापो,	वळीअल, इ०
बांध.	बंध=बांधवुं.	बांधवुं, बांधाववु.	बांध, बाधो, बांधणी.	बांधेलुं, बांध्या, इ०
बीछा.	विस्तरणं=बीछानुं.	बीछावु.	बीछानुं.	बीछावेलुं, इ०
बीड.	वेष्टनं=बीटो.	बीडवुं, बीडाववु.	बीडो, बीडी.	बीडेलुं, इ०
वेग.	विश्व=पेसवु.	वेसवुं, वेसाडवुं, वेसारवु,	वेसणी, वेसणु, नेठक.	वेसतुं, इ०
वेस.		भूतकाळ वेतु.	वेसामण, वेसामणु.	

गू मू०

बोल.

बोळ.

भज.

भण.

भम.

भर.

भस.

भाग.

भाळ.

सं० धा० के ज्ञ०

बल् = बोलवुं.

बुल् = बोळवुं.

भज् = भजवुं.

भण् = भणवुं.

भम् = भमवुं.

भृ = भरवुं.

भष् = बोलवुं, भसवुं.

भांग् = भांगवुं.

भल् = जोवुं.

क्रियापद.

बोलवुं, बोलाववुं.

बोळवुं, बोळावुं.

भजवुं, भजावुं.

भणवुं, भणावुं.

भमवुं, भमाववुं, भंभेरवुं,

भंभोळवुं.

भरवुं, भराववुं, भरावुं.

भसवुं, भसाववुं.

भांगवुं, भांगाववुं, भांजवुं.

भाळवुं, भाळववुं.

नाम.

बोल, बोली, बोलबोल.

बोळावाडो, बोळाण.

भजन, भजनियो, भजनार,

भजनियां.

भणतर, भणामण.

भमर, भमरो, भमरडो, भ-

मरी, भमरडी.

भरणुं, भरण, भरणी, भरत,

भरतल, भरतार, भरतियुं,

भरतियो, भरती, भराव.

भसाभस.

भाग, भाजणी, भागाकार,

भांजगड, भांमाण, भांगारो,

भांगार, भांग, भांजनार, भांगि-

यो, भाजक, भाज्य, भागती.

भाळ, भलामण, भालवणी. भाळेलुं, इ०

विशेषण.

बोलकणुं, बोलुं, इ०

बोळ, बोळियां, बोळेलुं.

भजनिक, भजेलुं, भजेल,

इ०

भणेल, इ०

भमतुं, भमेल, इ०

भर, भरपूर, भराड, भरेलुं,

भरतियो.

भसतुं, इ०

भागुं, भांगुर, भांगेलुं,

भागरुं, भागलुं.

भीख.	भिक्=भीख मागवी.	भीखवुं.	इ, भिक्षा, भीखारी.	भिद्धुक, भूखडु, भीखार,
भूक.	बुक्=भूकवुं.	भूकवु.	भकडो.	भीखेलुं.
भूज.	भृज्=भूजवुं.	भूजवु, भूजावुं.	भूजनार, भांडभूजो.	भूकतो.
भोक्र.	भूक्=भोक्रवुं.	भोक्रवु, भोक्रावुं.	भोक्र.	भूजेलुं, इ०
मथ.	मथ्, मंथ्=वलेवुं, डहोलवुं.	मथवुं, मथावुं.	मथन.	भोक्रेलुं, इ०
मर.	मृ=मरवुं.	मरवुं, मारवुं, मरावुं.	मार, मारामारी, मारो,	मथेलुं, इ०
मसळ.	मुस्=मसळवुं.	मसळवुं, मसळावुं.	मरण, मोत.	मरणयो, मारकणो, मा-
मळ.	मिल्=भेगुं थवुं.	मळवुं, मेळवुं.	मसळनार.	रेलुं.
माग.	मृग्=मागवुं.	मागवुं, मगावुं.	मळतर, मेळ, मळतियो,	मसळेलुं.
मांज.	मृज्=माजवु.	मांजवुं, मंजावुं.	मेळवण, मेळावो, मेळो.	मळतावडुं, इ०
माप.	माप्=मापवु.	मापवुं, मपावुं.	मागनार, मागणी, मागणुं,	मागतुं, मागणिया, मागेलुं.
मुशा.	मुह्=मुशावुं.	मुशावुं.	मागण, मागुं.	
मूक.	मुच्=मूकवुं.	मूकवुं, मूकावुं.	मजन, मार्जन.	मांजेलुं, इ०
			माप, मपारो, मपामणी,	मापेलुं, इ०
			मापणी.	
			मुज्ञण, मुज्ञवण, मुज्ञारो.	मुज्ञायेलुं, इ०
			मुक्की, मूठो.	मूकेलु, इ०

गु मू०
मू०
मू०
मू०
मू०

मं० भा० के अ०
मू० द = मू० डं०
गु० र = यो० जनु०
रस् = भमं०

क्रियापद

मू० डं०, मू० डाव०
यो० जनु०, यो० जाव०
रख० डं०, रख० डाव०

नाम.

मू० डण, मू० डीओ.

यो० जना.

रख० डाट, रख० रख, रख० डा-

मण, रख० ड.

रंग, रंगारो, रंगलो, रंगई, रंगी, रंगीत, रंगीलं, रंगेलं.

रंगामणी.

रडा० रोळ, राड.

रमत, रमकडं, राम.

रसामण.

राखडी, राख, राखावट, राख-

वाळ, राखावाळी, राखो,

राखोपियो, राखोपुं, राख,

राख्यो, राखोडी.

रांड, रांडीरांड, रांडवो.

रांधणियुं, रांधणियो, रांधणुं, रांधणुं,

रंधामण, रंधवारो.

रंग.

रंज = रंगवु.

रड.

रड = रडवुं.

रम.

रम् = रमवुं.

ररा.

रमितं = रसेलुं.

राख.

रख = रक्षण करवुं.

रंड.

रडा = रांडिली.

रांध.

रध, रंध = रांधवुं.

वशेषण.

मू० डेली-ली-लुं.

यो० जेलुं, इ०

रख० डेल, इ०

रडकणुं, राडियेल.

रमतुं, रमतियाळ, रमणीय,

रमणिक.

रसेलुं, इ०

राखेलुं, इ०

रांडेली, रांडायली.

रांधेलुं, रांधुं, रांधायलुं.

रीज-झ.	रंज्=रीझवुं.	रीजवुं, रीझवुं.	रीझ, रंजन.	रीझेलुं, इ०
रीसा.	रिष्=रीसावुं.	रीसावुं.	रीस, रीसामणां, रसणुं.	रीसाळ, रीसामणुं.
रूठ.	ऋष्=रूठवुं.	रूठवुं, रूठवुं.	रूठ.	रूठेलो, रूठ्यो.
रूंध.	रूध, रूंध=रूंधवुं. (गुंगळाववुं).	रूंधवुं, रूंधावुं.	रूंधण.	रूंधायलुं, इ०
रैस.	रिश्=मारवुं.	रैसवुं.	रैसनार.	रैसेलुं, इ०
री.	र=रोवुं. [=रोपवुं.	रोवुं, रोवरावुं.	रुदन, रदन, राव.	रोवुं, इ०
रोप.	रुह् (प्रैरक रोपयति)	रोपवुं, रोपावुं.	रोपो, रोपणी.	रोपेलुं, इ०
लख.	लिख्=लखवुं.	लखवुं, लखावुं.	लेख, लखत, लखामण,	लखेलुं, लखेल.
			लखाई, लेखण, लेखक,	
			लेखुं.	
लण.	लू(लुनाति)=कापवुं, लणवुं.	लणवुं.	लाणी (कापणी).	लणेलुं.
लाग.	लग्=लागवुं	लागवुं, लगाडवुं.	लागणी, लाग.	लागतुं, लागट, लागेलो, इ०
लांघ.	लंघ्=लांघवुं.	लांघवुं.	लांघण, लांघणुं, लांघा.	लांघेलो.
लीप.	लिप्=लीपवुं.	लीपवुं, लीपावुं.	लेप, लीपण.	लीपेलुं, इ०
लूट.	लूट्=लूटवुं.	लूटवुं, लूटावुं.	लूट, लूटारो.	लूटेलुं, इ०

मू० मू० ले.	स० भा० के श० ला=लेबुं.	क्रियापद. लेबुं, लेवडावबुं.	नाम. लहेणुं, लेण, लेणदार, लेणदेण, लहेणीआत.	विशेषण. लीधेलुं, इ०
[ट. लोट, आळो- नक्रान.	लुट्=लोटबुं. विक्राप्=पहोलुं थबुं=खीलबुं.	लोटबुं, आळोटबुं. वकासबुं.	लोटण, आळोटनार. वकाश.	लोटण, इ० वकाशेलुं, इ०
वखाण. वखेर, वखेर. वगोव. वरस. वर्त्त.	विल्ह्या=वखाण करवां. वि-क्षर्=वखेरबुं. विगानं=वगोणुं. वृप्=वरसबुं. वृत्=वर्त्तबुं.	वखाणबुं, वखाणाबुं. वखेरबुं, वखेराबुं. वगोवबुं, वगोवाबुं. वरसबुं, वरसावबुं. वर्त्तबुं, वर्त्तावबुं.	वखाण. वखेरनार. वगोणुं. वरसाद. वृत्ति, वर्त्तीरो, वर्त्तणुक, वर्त्तन.	वखाणेलुं, इ० वखेरलुं, इ० वगोविलुं, इ० वरसेलुं, इ० वर्त्तलुं, इ०
वस.	वस्=वसबुं.	वसबुं, वसावबुं.	वस्ती, वास, निवास, आ- वास, प्रवास, उपवास, वसाबुं, वसावो. वेहेलो, वेहेण, वाहन, वेहेल, वहाण, वही- तरो, प्रवाह.	वाशी, इ०
वेहे.	वह्=वेहेबुं.	वेहेबुं, वेहेवरावबुं.		वेहेतुं, इ०

वळ.	वळ=वळवुं.	वळवुं, वाळवुं.	वळण, वळ.	वळेळुं, इ०
वळग.	लग्, विलंग्=वळगवुं.	वळगवुं, वळगाडवुं.	वळगणी, वळगण, वळ-	वळगेलुं, इ०
वा.	वा=वावुं.	वावुं.	गाड.	वायेल, इ०
वांच.	वच्=वांचवुं.	वांचवुं, वंचावु.	वा, वायरो.	वांचेलुं, इ०
वाट.	वृत्=वाटवुं.	वाटवुं, वटावुं.	वाट (रस्ती).	वाटेलुं, इ०
वाव.	वप्=वावुं.	वाववुं.	वावणी, वावेतर.	वावेळुं, इ०
वीघर.	वि + गृह्=ओगळवुं.	वीघरवुं, वीघारवुं.	वघरो, वघार, विग्रह.	वीघरेळुं, इ०
वीछळ.	प्रक्षालन=धोवुं.	वीछळवुं, वीछळावुं.	वीछळनार.	वीछळेळुं, इ०
वीज.	वीज्=वीजवु.	वीजवुं.	वीजणो.	वीजेळुं, इ०
वीट.	वेष्टनं=वीटो.	वीटवुं, वीटावुं.	वीटो.	वीटेळुं, इ०
वीसर.	विस्मृ=वीसरवुं.	वीसरवु, वीसारवुं.	विस्मरण, विसार.	वीसारेळुं, इ०
वेच.	विक्री=वेचवुं.	वेचवुं, वेचावुं.	वेचाणं, वेचामणी.	वेचाड, वेचातुं, वेचाणियुं, वेचतुं.
वेठ.	विष्टि=वेठ.	वेठवुं.	वेठ.	वेठियो, वेठियुं, वेठेलुं.
शीकार.	स्वीकार=अंगीकार.	शीकारवुं, शीकरावुं.	शकार.	शीकारेलुं, इ०
शीख.	शिश्=शीखवुं.	शीखवुं, शीखाडवुं, शीखवुं.	शीखामण, शीखवणी, शीख.	शीखाड, इ०

य० म०	म० ना० हे जा०	क्रियापद.	नाम	विशेषण.
संचार.	संचार=जवुं.	रंचरवुं.	संचरनार.	संचरवुं, इ०
संचर.	संचर=एकहुं करवुं.	रंचरवुं, संचारवुं.	संचराई, संचरामण, संच- साज.	संचरावेळुं, संचारिलुं. सज, सजेळुं.
सज.	सज्ज=सजवुं.	सजवुं.	संभाळ.	संभाळेलुं, इ०.
संभाळ.	सभ=संभाळवुं.	संभाळवुं.	समरामण.	समारेलुं, इ०
समार.	समय=समारवुं.	समारवुं, समरावुं.	समावेश, समाप्त.	समावेळुं, इ०
समाज.	सम + आ + विश् = समा- करवो.	समावुं.		
सहे.	सह् = सहेवुं.	सहेवुं, सहेवावुं, सहेवरावुं.	सहनता.	सहेळुं, सह्य.
सळ.	जट् = सळवुं.	सळवुं, सळावुं.	सळा.	सळेलुं, इ०
साचन.	रंचय् = एकहुं करवुं.	साचवुं, सचवावुं.	साचवणी, सचवामणी.	साचवेळुं, इ०
सांध.	संधा = सांधवुं.	सांधवुं, संधावुं.	सांध, सांधो, सांधण.	सांधेलुं, इ०
सांपड.	सांपादन = मेळवुं ते.	सांपडवुं.	सांपडनार.	सांपडेलुं, इ०
सींच.	सिंच् = छांटवुं.	सींचवुं.	सींचण.	सींचेलुं, इ०
सीज.	सिद्ध = पूरूं थवुं.	सीजवुं.		सीजेळुं, इ०
सीर, शीर.	सिर = सीयवुं.	शीरवुं, सीवडावुं.	शीवण-णी, सीवाई, सीव- डामण.	सीवेलुं, इ.

सुंघ.	सुंघवुं, सुंघवुं.	सुंघनार, सुंघाडनार.	सुंघेलुं, इ०
सूक्त.	सुपुं=सूक्तवुं.	सूक्तनणी.	सूकुं, इ०
सूज.	सूथ=सूजो.	सूजो.	सूजेलुं, इ०
सूझ.	सूच=सूझवुं.	सूझ.	सूझेलुं, इ०
सूण.	सु=सूभळवुं.	श्रवण, सूनानणी.	सूणेलुं, इ०
सूण.	सूगं=सूजेलुं.		सूणेलुं, इ०
सोसा.	सुपुं=सोसावुं.	सोसा.	सोसिलुं, इ०
हण.	हन्=हणवुं.	हाण, हानि.	हणेलुं, इ०
हर.	ह=हरवुं.	हरण.	हरेलुं, इ०
हरख.	हर्प=हरखवुं.	हरख.	हरखेलुं, इ०
हस.	हस्=हसवुं.	हांस, हांसी, हास्य, हसा-	हसवुं, इ०
		हस, उपहास.	
हींड	हिंइ=जवुं.	हींडछा, हींडण.	हींडेलुं, इ०

पूरवणी.

थोडाक क्रियापद फारसी शब्दोपरथी थयांछे तेमांनां जे सांभर्यांछे ते नीचे लव्योछिः—

१ कबूलतापरथी कनूलवुं. २ खरीदीपरथी खरीदवुं. ३ गुजारीपरथी गुजारवुं, गुजरवुं. ४ गुमपरथी, गुमाववुं.

साधारण परचूरण शब्दो.

पाठमां आमांना जे शब्दो आवे ते शीखववा.

अकरांतियुं. संस्कृत. अतिक्रांत.
अकल. अरबी.
अकारत-ज. संस्कृत. अकार्य.
अक्रीक. अरबी.
अखतरो. अरबी. इख्तिरा=शोध.
अखत्यार. अरबी. इख्तियार.
अखाडो. सं. अक्षवाट. कसरत
करवानी जग्या.
अखात्रीज. सं. अक्षयतृतीया.
अखोड, अखरोट. सं. अक्षोट-ड.
अखोवन. सं. अक्षयवन.
अगाथियो. सं. अगास्ति.
अगम. सं. अगम्य.
अगमानिगम. सं. अगमनिर्गम.
अगासि. सं. अवकाश, आकाश.
अगियार. सं. एकादश.
अघरूं. सं. अग्राह्य.
अंगरखो-खुं. सं. अंगरक्षक.
अचरज-त. सं. आश्चर्य.
अच्छूं. सं. अच्छं.
अजव, अजायव. अरबी.
अजमायेश. फारसी. आजमाइश.
अजमाववुं. फारसी. आजमुदन.

अजीतुं, अजीठवाड. सं. उच्छिष्ट
=जमतां वधेलुं.
अजीरण. सं. अजीर्ण.
अंजीर. सं.
अटारी. सं. अट्टालिका.
अठवाडियुं. सं. अष्टवार.
अडधुं. सं. अर्ध.
अडाळी. सं. अट्टालिका.
अणकूट. सं. अन्नकूट=अन्नो
ढगलो.
अणचिंतुं. सं. अचिन्त्य.
अणवर. सं. अनुवर=वरनी पाछळ
जनार.
अणी. सं.
अत्तर. अरबी. अतर, इतर.
अतर, अत्रे. सं. अत्र.
अथाक-ग. सं. अस्थाय.
अदव, आदाव. अरबी.
अदल. अरबी.
अदलवदल. अदल वोलवामां वेव-
डायलो. वदल. अरबी.
अदा. अरबी.
अदालत. अरबी.

अदावत. अरबी.
 अदकुं. सं. अधिकम्.
 अनामत. अरबी. अमानत.
 अफवा. अरबी.
 अफसोस. फारसी.
 अफीण. सं. ओफेनं, अहिफेनं, फा-
 रसी. अप्पून.
 अवधूत. सं. अवधूत.
 अवनूस. फारसी. आवनस.
 अवरक-ख. सं. अभ्रक.
 अवील. अरबी. अवीर.
 अमल. अरबी.
 अमास. सं. अमावास्या.
 अमीन. अरबी.
 अमीर. अरबी.
 अमुक. सं.
 अंवाडी. फारसी. अंवारी.
 अरक. सं. अर्क.
 अरज. अरबी. अर्ज.
 अरसो. अरबी. अर्सह.
 अर. संस्कृत.
 अरबन. अरबी. अरबनह.
 अलाक़ा-न्या. अरबी. इलाक़ह.
 अलाहिदु. अरबी. अलाहिदह.
 अली. सं. आली=बहाली.
 अवघड. सं. अव + घट.
 अवजोग. सं. अवयोग.
 अवरया. सं. वृथा.
 अवाज. फा. अवाश.

अवास. सं. आवास.
 अवेज, अवेजी. अ. इवज़.
 अशरफी. अरबी.
 अशराफ. अरबी.
 अषाड, अखाड. आखाड जुओ.
 असूत्राव. अरबी.
 असमान. फा. आसमान.
 असल. अरबी.
 असील. अरबी.
 अस्तर. सं. आस्तर. फारसी. अस्तर.
 अस्वार. स. अश्ववार.
 अलसी. सं. अतसी
 आ.
 आंकडो सं. अंकुट.
 आंगणुं. सं. अंगन.
 आंख, आख्य. सं. अक्षि.
 आच. सं. अर्चि.
 आंतरडुं. सं. अंत्रम्.
 आंधळुं. सं. अन्ध.
 आंवो. सं. आम्र.
 आंसु. सं. अश्रु.
 आइन. फा. आइने अकबरी=अक-
 बरनो कायदे.
 आंकडो. सं. अर्क.
 आकलविकल. सं. आकुल व्या-
 कुल.
 आकीन. अरबी. यकीन.
 आखर. अरबी. आखिर.
 आखाड. सं. आषाढ.
 आगुं. सं. अक्षन.

अखूनजी. फारसी. आखून्दजी.
 आगळ. सं. अग्र.
 आगळो. सं. अर्गलं.=उलाळो.
 आघुं. सं. अग्राह्य.
 आज. सं. अद्य.
 आजम. अ. आजम.
 आजार. फा. आझार.
 आजिजी. अ. आजिशी.
 आजो. सं. आर्यक.
 आतश, आतशबाजी. फारसी.
 आतिश, आतिशबाजी.
 आदत. अरबी.
 आदमी. अरबी.
 आदर. सं.
 आदुं. सं. आर्द्रकं.
 आठ. सं. अष्ट.
 आठेजाम. सं. अष्टयाम.
 आडत. सं. ऋध्=वधुं. अर्द्धति.
 आपण. सं. आत्मन्. प्राकृत, आप्पा.
 आफत. अरबी.
 आफताव. फारसी.
 आफरीन. फारसी.
 आवखोरो. फारसी.
 आवदा. सं. आपदा.
 आवदागीरी, फारसी. आफनावगीर.
 आवरु. फारसी.
 आव्राद. }
 आव्रादानी. } फारसी.
 आव्रादी. }

आवेहुब. अरबी. हूबहू.
 आवोहवा, आवहवा. फारसी.
 आमदानी. फारसी. आमदनी.
 आमली. सं. अम्लिका.
 आयनो. फा. आइना.
 आरजू. फारसी. आरझू.
 आरत. सं. आर्त.
 आराम. संस्कृत.
 आरी. सं. आरा.
 आलम. अरबी.
 आशक, माशूक. अरबी. आशिक,
 माशूक.
 आसो. सं. आश्विन.
 आहीर. सं. आभीर.
 आळस. सं. आलस्य.

इ.

इंडुं. सं. अंड.
 इकवाल=नशीब. अरबी.
 इकरार. अरबी.
 इज्जत. अरबी. इज्जत.
 इज्जतआसार. फारसी. इज्जत-
 आसार.
 इजन. फारसी. इडन.
 इजा. अरबी. ईशा.
 इजार. अरबी. ईझार.
 इजारो. फारसी. इजारा.
 इतवार. अरबी.
 इतर. संस्कृत.

इतराजी. अरबी. एतेराजी.
इति. संस्कृत.

इत्तिफाक. अरबी.

इन्कार. अरबी.

इन्स्तान. अरबी.

इन्साफ. अ.

इनाम. अरबी.

इन्तिखाव. अरबी.

इन्तिजार. अरबी.

इवारत. अरबी.

इमलो. अरबी. अमला.

इमान. अरबी. ईमान.

इमाग्न. अरबी.

इगदो. फारसी. इरादा.

इलकाव. अरबी. अल्काव.

इलम. अ. इल्म.

इलाज. अरबी.

इशक. अरबी. इश्क.

इशाग्न. अरबी.

इसब्रगोल. फारसी. इस्पुगुल अथवा

इस्पुगुल=ऊटीयु जीर्ण.

इ.

इंधणं. सं. इंधनं.

इंद्र. सं. इन्द्रिया.

इंद्र. अरबी.

ईम. सं. ईया.

उ.

उजाणी. सं. औझानी. उझान. नाग.

उतराण. सं. उत्तरायण. उत्तर+

अयन. अय् धा. जवुं.

उतावळुं. सं. उत्तूर्ण.

उदमात. सं. उन्माद.

उदरावो. सं. उद्वेग.

उधै. सं. उद्धेहिका.

उमदा. अरबी.

उमर. अरबी.

उमराव. अरबी. उमरा.

ऊ.

ऊंचुं. सं. उच्चं.

ऊंट. सं. उष्ट्र.

ऊंटर. सं. उन्दुर.

ऊकरडो. सं. उत्कर.

ऊजड. सं. उद्दिशत.

ऊजळुं. सं. उज्ज्वल.

ऊजागरो. सं. उज्जागर; जागृ

धा. जागवु.

ऊणु. सं. ऊनं.

ऊधरम. सं. उध्वरम.

ऊन. सं. ऊर्णा.

ऊनालो. सं. उष्णकाल.

ऊभु. सं. उत्तम्भन.

ऊमगे. सं. अमुर, उडुम्बर.

ए.

एकटु. सं. एकत्र.

एकर. इंग्रेजी.

एजन. अ. ऐजन.

एठवाड. भजीतुं जुओ.
 एडी. सं. अंहि.
 एव. अरबी. ऐव.
 एहसान. अरबी.
 एलची. तुर्की. वकील.
 एलची-की, एलायची. सं. एला,
 एलीका.

ओ.

आच्छव. सं. उत्सव.
 ओछाड. सं. अवच्छादन.
 ओजार. अरबी. ओझार.
 ओटलो. सं. आस्थल.
 ओट. सं. ओष्ठ.
 ओडकार. सं. उद्गार.
 ओरत. अरबी. औरत.
 ओरमाइ. सं. अपरमातृ.
 ओलाद. अरबी. औलाद.
 ओलीओ. अरबी औलीआ.
 ओशीकुं, ऊशीकुं. सं. उत्=उपर,
 शीर्षक=माथुं. सं. उच्छीर्षक.
 ओस. सं. अवश्याय=झाकळ.
 ओसड. सं. औषध.
 ओसार. सं. आस्तार.
 ओल. सं. आलि, आवलि.
 ओळंभो. सं. अवलंबन.

क.

कई, कईक. सं. किंचित्.
 कंकु. सं. कुकुम.

कंकोतरी. सं. कुंकुमपत्री.
 कंगाळ. सं. कंकाल.
 ककडो. सं. खंडक.
 कजा. अरबी. कझा.
 कजीओ. अरबी. कझिया.
 कटाणुं. सं. कषायित.
 कटार-री. सं. कटार.
 कठण. सं. कठिन.
 कडाई, कडा. सं. कटाह.
 कणसलुं. सं. कणिश.
 कणसारो. सं. कंसकार.
 कद. अ.
 कदर. अ.
 कपडुं. सं. कर्पटं.
 कपास. सं. कार्पास.
 कपाळ. सं. कपाल.
 कपूर. सं. कर्पूर.
 कवजो. अ. कव्जा.
 कवर. अ. कव्र.
 कवाट. इ. कप्वोर्ड.
 कवालो. अ. कवालाह्.
 कवीलो. अ. कवीलह्.
 कवूल. अ.
 कम. फा.
 कमवस्त. फा.
 कमर. फा.
 कमसुखन. फा. कमसुखन=थोडा
 वोलो.
 कमाड. सं. कपाट.

कमान. फा.
 कर. सं.=वेरो.
 करकशा. सं. कर्कशः
 करज. अ. कर्ज.
 करम. सं. कृमी.
 करवन. सं. करपत्र.
 करगण. सं. कर्षण.
 करार. अ.
 करोड. सं. कोटी. सो लाख.
 कलफ. अ.
 कलम. सं. अने अ.
 कलाल. सं. कव्यपाल.
 कलिहार. सं. कृष्णसार.
 कलेवर. सं.
 कवाएत. अ. कवाडि.
 कवान. सं. काथ.
 कसत्र. अ. कशत्र. सोना रुपानो.
 कसत्र. अ. हुनर.
 कसम. अ.
 कसर. अ. कख.
 कसरन. अ.
 कसुबो. सं. कुसुंभ. रातो रंग.
 कसूर. अ. कुसूर.
 कस्तूरी. सं.
 कस्त्रो. अ. कस्त्रह.
 कह्डी. सं. कट्टर.
 कां, केम. सं. किम्.
 कांक्रो. सं. कंकर.
 काख. सं. कक्षा.

कांग. सं. कंगु. . . .
 कांगरा. फा. कंगरा.
 कागज, कागळ. फा. कागझ.
 कागडो. सं. काक.
 कागटी. फा. कागझी.
 काच. सं.
 कांचळी. सं. कंचुकी.
 काजळ. सं. कज्जल.
 काजी. स. कांजिकं.
 काजी. अ. काझी.
 काट. सं. काष्ठ.
 कांदो. सं. कंदक.
 काठी. सं. काष्ठ.
 कातर, कातरा. सं. कर्तरी.
 काटव. सं. कर्हम.
 कांदो. सं. कन्द.
 कान. सं. कर्ण.
 कानून. अ.
 काफर. अ. काफिर.
 काफलो. अ. काफिलह.
 कावळो. सं. कम्बल.
 कावर, कावरं. सं. कर्बुंग.
 काविल. अ.
 कावू. अ.
 कायदो. अ. काइदह.
 कायम. अ. काइम.
 कायर. स. कातर.
 कायल. अ. काइल. मात करवुं.
 कायली. अ. काहिल. मांदो.

एठाड. अजीतुं जुओ.
 एडी. सं. अंहि.
 एव. अरबी. ऐव.
 एहसान. अरबी.
 एलची. तुर्की. वकील.
 एलची-की, एलायची. सं. एला,
 एलीका.

ओ.

आच्छव. सं. उत्सव.
 ओछाड. सं. अवच्छादन.
 ओजार. अरबी. ओझार.
 ओटलो. सं. आस्थल.
 ओट. सं. ओष्ठ.
 ओडकार. सं. उद्गार.
 ओरत. अरबी. औरत.
 ओरमाइ. सं. अपरमातृ.
 ओलाद. अरबी. औलाद.
 ओलीओ. अरबी. औलीआ.
 ओशीकुं, ऊशीकुं. सं. उत्=उपर,
 गीर्धक=माथुं. सं. उच्छीर्षक.
 ओस. सं. अवश्याय=ज्ञाकल.
 ओसड. सं. औषध.
 ओसार. सं. आस्तार.
 ओळ. सं. आलि, आवालि.
 ओळंभो. सं. अवलंबन.

क.

कई, कईक. सं. किंचित्.
 ककु. सं. कुंकुम.

कंकौतरी. सं. कुंकुमपत्री.
 कंगाल. सं. कंकाल.
 ककडो. सं. खंडक.
 कजा. अरबी. कझा.
 कजीओ. अरबी. कझिया.
 कटाणुं. सं. कषायित.
 कटार-री. सं. कटार.
 कठण. सं. कठिन.
 कडाई, कढा. सं. कटाह.
 कणसलुं. सं. कणिश.
 कणसारो. सं. कंसकार.
 कद. अ.
 कदर. अ.
 कपडुं. सं. कर्पटं.
 कपास. सं. कार्पास.
 कपाल. सं. कपाल.
 कपूर. सं. कर्पूर.
 कवजो. अ. कव्जा.
 कवर. अ. कव्र.
 कवाट. इ. कप्वोर्ड.
 कवालो. अ. कवालाह्.
 कवीलो. अ. कवीलह्.
 कबूल. अ.
 कम. फा.
 कमवस्त. फा.
 कमर. फा.
 कमसुखन. फा. कमसुखुन=थोडा
 वोलो.
 कमाड. सं. कपाट.

कमान. फा.
 कर. सं. = वेरो.
 करकशा. सं. कर्कशः
 करज. अ. कर्श.
 करम. सं. कृमी.
 करवन. सं. करपत्र.
 करवण. सं. कर्षण.
 करार. अ.
 करेड. सं. कोटी. मो लाख.
 कलक. अ.
 कलम. सं. अने अ.
 कलान्द. सं. कल्पपाल.
 कलिवार. म. कृष्णवार.
 कलेवर. सं.
 कलाणन. अ. कवाड.
 कलान. म. जाय.
 कलन. अ. कशत्र. मोना रुपानो.
 कलन. अ. हुनर.
 कलम. अ.
 कलर. अ. रुम.
 कलम. अ.
 कलुगे. सं. कुटुंभ. गवो रंग.
 कलर. अ. कुसुम.
 कलुमी. सं.
 कलुमी. अ. कलुमी.
 कलुमी. सं. कलुमी.
 कल, कम. सं. किम.
 कलुमी. सं. कलुमी.
 कलर. म. कलुमी.

काग. सं. कंगु.
 कागरा. फा. कंगरा.
 कागज, कागळ. फा. कागझ.
 कागडो. सं. काक.
 कागटी. फा. कागडी.
 काच. सं.
 काचळी. सं. कंचुकी.
 काजळ. सं. कज्जल.
 कांजी. सं. काजिक.
 काजी. अ. काजी.
 काट. म. काष्ठ.
 कांटो. सं. कटक.
 काठी. सं. काष्ठ.
 कातर, कानरा. सं. कर्तरी.
 काटन. सं. कर्दम.
 कांटो. सं. कन्द.
 कान. म. कर्ण.
 कानून. अ.
 काफर. अ. काफिर.
 काफलो. अ. काफिलह.
 कांवल्लो. म. कावल्ल.
 कानर, कानर. सं. कर्तुर.
 काविल्ल. अ.
 कानू. अ.
 कायटो. अ. कायटह.
 कायम. अ. कायम.
 कायर. सं. कानर.
 कायल. अ. कायल. मात करवुं.
 कायली. अ. कायल. मांटो.

कारकीर्दी. फा. कारकदर्दी.
 कारकुन. फा.
 कारखानुं. फा. कारखानह्.
 कारतग. सं. कार्तिक.
 कारभार. फा. कारोवार.
 कारीगर. सं. कार्यकर.
 कांसुं. सं. कांस्य.
 काळजुं. सं. कालेयं.
 काळुं. सं. कालं.
 किताब. अ.
 कित्तो. सं. कितअह्.
 किनारो, किनारी. फारसी. किनारह्.
 किमियो अ. किमीया.
 किरमज. सं. कृमिजं.
 किरायुं. अ. किरायह्.
 किश्त. फा. कुश्त. शैतरंजमां.
 किस्त. अ. = हपतो.
 कितमत. अ.
 किस्सो. अ. किस्सह्.
 कीटुं, कीटी. सं. किट्ट.
 कीडी. सं. कीटिका.
 कीडो. सं. कीट.
 कीनो. फा. कीनह्.
 कीमत. अ.
 कुद्रत. अ.
 कुंडाळुं. सं. कुंडालि.
 कुप्पी. सं. कृपी.
 कुनक. फा.
 कुमळुं. कुळुं. सं. कोमळं.

कुमास. अ.
 कुरकुरीउं. सं. कुर्कुर.
 कुल. सं. कुल = एकठुं करवुं. अ.
 कुल्ल.
 कुवाडो. सं. कुठार.
 कूकडो. सं. कुकुट.
 कूकवो. सं. कुक्वण.
 कूख. सं. कुक्षि.
 कूच, कूजो. फा. कूझा
 कूच. फा. = चालवुं.
 कुंची. सं. कुंचिका.
 कूचो. सं. कूर्चः.
 कुंडी. सं. कुंडी.
 कूतरो. सं. कुकुर.
 कूवडो. सं. कुवज.
 कूवो. सं. कूप.
 केड. सं. कटि.
 केद. अ. कैद.
 केफ. फा. कैफ.
 केफियत. अ. कैफियत.
 केर. अ. कहर.
 केवडो. सं. केतकः.
 केशुडां. सं. किशुकः.
 केळ. सं. कदली.
 कोठ. सं. कपित्थ.
 कोठां. म. कोट.
 कोद. सं. कुष्ट.
 कोणि. सं. कफोणि.
 कोतर. सं. कोटर.

कोताई. फारसी. कोताही. कसर
करवी ते.

कोदरा. सं. कोद्रव.

कोदाळो. सं. कुद्दालः.

कोपरियुं. सं. कूर्पर. कोणी.

कोम. अ. कौम.

कोयल. सं. कोकिला.

कोल. अ. कौल.

कोळियो. सं. कवल.

कौवत. अ. कुवत.

क्यारडो. सं. केदार.

क्यामत. अ. क्रियामत.

क्यास. अ. क्रियास.

ख.

खई. सं. क्षय.

खच्चर. स. खेसर, खेचर.

खंजर. फारसी.

खजानो. अ. खजानह्.

खजूर. सं. खज्जूर.

खट्. सं. पट्.

खडी. सं. खटी.

खत. अ. खत्त.

खनरो. अ. खनरह्.

खता. अ.

खवर. अ.

खवूतर. फा. कवूतर.

खमो. सं. स्कन्ध.

खमा. सं. क्षमा.

खरच. अ. खर्ज. फा. खर्च.

खरजवुं. सं. खर्जूः.

खराब. अ.

खरी. सं. क्षुर, खुर.

खरीद. फा.

खर्चुं. सं. खर्ज. खर्चुं जवुं ते.

खल. सं. खल.

खलक. अ. खल्क.

खलास. अ. = खाली थई जवुं ते.

खलीफ. अ. खलीफह्.

खलेल. अ. खलल.

खवास. अ.

खव्वीस. अ. खवीथ.

खस. सं.

खसखस. सं.

खसम. अ. खस्म.

खसलत. अ. खस्लत.

खलुं. सं. खलं.

खाएश. फा. खाहिश.

खाक, खाख. फा.

खाटली. सं. खट्टिका = ठाठडी.

खाटलो. सं. खट्टा.

खातर, खानरी. अ. खानिर, खा-
तिरी.

खांध. सं. स्कंध.

खानुं. फा. खानह्. स्थलवाचक.

खापरियुं. सं. खर्षरी.

खामी. फा.

खामुखा. फा. ख्वाह्मखाह्.

खार. सं. धार.

खालसा. अ. खालिसह्.
 खाली. अ.
 खाविन्द. फा.
 खास. अ. खास्त.
 खासियत. अ.
 खाळ. सं. खल.
 खिजमत. अ.
 खितान. अ.
 खिलत. अ. खिलअत.
 खीलो, खीली. सं. कील, कीला,
 खीला.
 खीसुं. फा. कीसह्.
 खुडदो. फा. खुरदह्.
 खुद. फा.
 खुदा. फा.
 खुमारी. अ. खुमार.
 खुशकी. फा.
 खुशानुमा. फा.
 खुशाली. खुश फा.+हाली अ.
 खुशामत. फा. खुशामद.
 खुशी. फा.
 खून. फा.
 खूप. सं. गुंफ=गुंथवुं.
 खूबसुरत. खूब फा. अने सुरत अरबी.
 खूबी. फा.
 खूमचो. फा. ख्वान्चह्.
 खूरशी. अ. कुर्शी.
 खेपियो. सं. क्षेपक.
 खेम. सं. क्षेम.

खेरखाह्. खैर अ.+ख्वाह् फा.
 खेरसल्ला. अ. खैरसलाह्.
 खेरात. अ. खैरात.
 खेरियत. अ. खैरियत.
 खेरीज. अ. खारिज.
 खोगीर. फा.
 खोजो. फा. ख्वाजह्.
 खोपरी. सं. खर्पर.
 खोराक. फा. खुराक.
 खोल. सं. खलः.
 खोळियुं. सं. खल.
 खोळो. सं. कोलः.
 ख्याल. अ. खियाल.

ग.

गज. फा. गझ.
 गजब. अ. गझब.
 गजल. अ. गझल.
 गजवुं. सं. गुह्य.
 गंज, गंजी. सं.
 गंजीफो. फा. गंजीफह्.
 गधेडो. सं. गर्दभः.
 गफलत. अ.
 गर. सं. गर्भ.
 गरक. अ. गर्क.
 गरज. अ. गर्ज.
 गरद. फा. गर्द.
 गरम. सं. घर्म. फा. गर्म.
 गरीब. अ.
 गल. सं. गरल.

गलत. अ.

गलीच. अ. गलीझ.

गलेफ. अ. गिलाफ.

गळ्युं. सं. गुल्यः.

गाउ. सं. गव्यूत.

गागर, गागेर. सं. गर्गरी.

गाजर. सं. गर्जर.

गाजवीज. सं. गर्जनविद्युत्.

गाडर. सं. गडुर.

गाडुं, गाडी, गाल्ली, गाडीत,

गाडीवान. सं. गात्रि.

गाभ, गाभणी, गाभो. सं. गर्भ.

गाम, गामठी, गामडुं, गामडियुं.

सं. ग्राम.

गाय. सं. गौ, गो.

गारुडी. सं. गारुडिक.

गालीचो. फा. गालीचह्.

गाल. सं. गालि.

गिन्नत. अ. गीन्नत.

गिरफ्तार. फा. गिरिफ्तार.

गिल्लो. फा. गिलह्.

गुंगणुं. फा. गुंग.

गुजरवु. फा. गुझस्तन.

गुजरान. फा. गुझरान.

गुजारवुं. फा. गुझास्तन.

गुटक्रो. स. गुटिका.

गुदस्त. फा. गुझस्त.

गुनाह, गुनेहगार. फा. गुनह, गुन-

हगार.

गुफा. सं. गुहा.

गुमाववुं. फा. गुम.

गुमास्तो. फा. गुमाश्ता.

गुलतान. फा. गलतान.

गुलवास. फा. गुलेअब्बास.

गुलमोहोर. फा. गुलेमुन्ह.

गुलाब. फा. गुल उपरथी.

गुलाम. अ.

गुस्तो. अ. गुस्तह्.

गूगळ. सं. गुगुल.

गेव, गेवी. अ. गैव, गैवी.

गेरत. अ. गैरत.

गेरु. सं. गैरिक.

गोखरु. सं. गोक्षुर.

गोटलो, गोटली.

गोटी, गोटो, गोटिला. } सं. गुटिका.

गोठीओ. सं. गोष्ठी.

गोड, गड. सं. गंड.

गोफण. सं. गोफणा.

गोर. सं. गुरु.

गोरव. स. गौरव.

गोरी, गोहं. सं. गौर.

गोलंदाज. फा. गोलाअंदाझ.

गोसाई. सं. गोस्वामी.

गोळ. स. गुल.

गोळी. सं. गुली. (ओसडनी).

गोळो, गोळी. स. गोल.

घ.

घउ. सं. गोधूम.

घणुं. सं. घन.

घर. सं. गृह.

घरडो. सं. जरंडः.

घरण. सं. ग्रहण.

घराक. सं. ग्राहक.

घरेणुं. सं. गहन.

घरोळी. सं. गृहालिका.

घा, घाव. सं. घात.

घाघरो. सं. घर्घर.

घाणी. सं. घूर्णे.

घाम. सं. घर्म.

घी. सं. घृत.

घूघरी. सं. घर्घरी.

घूड, घूवड. सं. घूक.

घेभर, घेवर. सं. घृतवर.

घेरो. सं. गभीर.

घेलुं. सं. ग्रथिल.

घो. सं. गोधा.

घोडो. सं. घोटक.

च.

चक्र. तुकीं. चिक.

चक्ररडी, चक्ररडुं, चक्रंती, }
चाक्र, चक्ररी, चक्रर्म- } सं. चक्र.
डळ, चक्रचक्र, चक्की. }

चकलो. सं. चक्र.

चकलेदार. सं. चक्र. दार फा.

प्रत्यय.

चटणी. सं. चट्=भागवुं.

चटाइ. सं. कट.

चडवो. सं. चलुक.

चणा. सं. चणक.

चणियो, चोरणो, चौयणो. सं.

चलनी, चलनक.

चतुराई. सं. चातुर्य.

चम्मर. सं. चमर.

चरखो. फा. चर्खह्.

चरवी. फा. चर्वी.

चरु. सं.

चश्मा. फा. चश्मह्.

चा. चीनाई. तशा.

चाक. फा.

चाकर. फा. सं. चारक.

चांच. सं. चंचु.

चाडी, चाडीओ. सं. चाट, चाटु

चादर. फा.

चापको, चावक. फा. चाबुक.

चामडी, चामटुं, चाटुं, }

चामडुं, चामडीओ, } सं. चर्म
चमार, चमडी. }

चार. सं. चत्वारः

चारो, चोतरो, चबुतरो, चोरी,

चाचर. सं. चत्वर.

चीथरुं. सं. चीवर.

चूडो, चूड, चूडी, चूडेल. सं.

चूडा.

चूनो, चूरो, चूरण, चूरमुं, चूनी,

चूंदडी. सं. चूर्ण.

चूलो सं. चुलः.

चलो. सं. चेटः.

चोक, चोकटुं, चोकडी, चोकडुं,

चोको, चोक्रियात. सं. चतुष्क.

चोपट, चोपडी, चोपडो, } सं. चतु-

चोपडुं, चोडुं. } ष्ट.

चोपगां, चोपाई, } सं. चतुष्पद,

चोपाया, चोपां. } चतुष्पाद.

चोमासुं. सं. चातुर्मास.

चोरस. सं. चतुरस्र.

चोली. सं. चोली.

चौदुं. सं. चतुर्वीट.

छ.

छ. सं. षट्.

छक. सं. चकित.

छछुंदर. सं. छुच्छुंदर.

छठ. सं. षष्ठी.

छत, छतुं. सं. सत.

छतरी, छत्तर. सं. छत्र.

छवी. अ. शवीह्.

छरी, छरो. सं. छुरी.

छणा. सं. छगण.

छानुं. सं. छन्न.

छाल, छाली, } सं. छली.

छोडुं.

छाकरो. सं. शक्कः.

ज.

जकात, अ. झकात.

जख. फा. झक=शरमावुं.

जखम. फा. झख्म.

जगन. सं. यज्ञ.

जंग. फारसी.

जंगल. सं.

जंगाल. फा. झंगार.

जडबं. सं. जंभ.

जणस, जनस. अ. जिन्स.

जतन. सं. यत्न.

जती. सं. यति.

जनानखानुं, } फारसी. झनानखा-

जनानो. } नह्, झनानह्.

जनाव. अ.

जबरूं. अ. जन्न.

जबानी. फा. झबान.

जमणुं. सं. यामी उपरथी.

जरव. फा. झर्व=धमकी.

जरीफ. अ. जरीब.

जरुर. अ. झरुर.

जलदी. फा. जल्दी.

जव. सं. यव.

जवखार. सं. यवक्षार.

जवाव. अ.

जश. सं. यश.

जहान. फा.

जहानम, अ. जहन्नम.

जळो. सं. जलूका.

जाई. सं. जाति.

जांगलो. इ. एंगल्स.

जांघ. सं. जंघा.

जागीर. फा.

जाजरमान. सं. जाज्वल्यमान.
 जात. सं. जाति.
 जांबु. सं. जम्बु.
 जामदार. फा.
 जामीन, जमान. अ. जामिन, जमान.
 जामो. फा. जामह.
 जायफल. सं. जातिफल.
 जावंत्री. सं. जातीपत्री.
 जासूद. अ. जासूस.
 जाहेर. अ. झाहिर.
 जाहोजलाली, अ. जाहोजलाल.
 जाल. सं. जाल.
 जिन्दगी. फा. झिंदगी.
 जियाफत. अ. झियाफत.
 जिल्लो. अ. झिलअह.
 जीकर. अ. झिक.
 जीद. अ. झिद.
 जीभ. सं. जिब्हा.
 जीह. सं. जीरक.
 जुजर्वा, जुज. अ. जुझवी, जुझ.
 जुदो. फा. जुदा.
 जुमले, जुमलो. अ. जुम्लह.
 जुमो. अ. झिम्ममह.
 जुलाव फा. जुल्लाव.
 जुल्फा. फा. झुल्फ.
 जुवान. सं. युवान्.
 जुस्तो. अ. जोश.
 जू. सं. यूक्रा.
 जूई सं. यूथी.

जूनूं. सं. जीर्ण.
 जूलम. अ. झुल्म.
 जुवूं, जुवारी, जुगारी. सं. द्यूत.
 जेठ. सं. ज्येष्ठ.
 जेर. फा. झेर.
 जेल. इंग्रेजी.
 जोग. सं. योग, योग्य.
 जोत. सं. ज्योतिः.
 जोतर सं. योत्र.
 जोवन. सं. यौवन.
 जोर. फा. झोर.

झ.

झट. सं. झटिति.
 झले. अ. जला.
 झवेर. अ. जवहर.
 झाड, झाडी. सं. झ
 झाळ. सं. ज्वाला=३
 झेर. फा. झन्ह.

ट.

टकोरो. सं. टंकार.
 टंकशाळ. सं. टङ्कशाळ.
 टांक. सं. टंक.
 टिप्पण. सं. टिप्पनी.
 टीटोडी. सं. टिट्टिभ.
 टीलुं. सं. तिलकं.
 टुंकारो. सं. त्वंकार.

ठ.

ठड्डो. सं. ठड्डरी.

ठळियो. सं. अष्टीलिका.

ठाकोर, ठाकोरजी,

ठकराणी, ठकर,

ठकरान, ठकराई,

ठाकरडो.

) सं. ठकुर.

ठाम. सं. स्थान.

ठावको. सं. स्थावक.

ड.

डकाळ, दुकाळ. सं. दुष्काल.

डाकण. सं. डाकिनी.

डाघो. फा. दाग.

डाभ. स. दर्भ.

डाली. सं. डलक. छात्र, रकात्री.

डेहली, डेलु. सं. देहली.

डोळी. म. डौली.

ढ.

ढाल. सं.

ढीलु. स. शिथिल.

ढुंरुडु. सं. ढौरु=पागे आवतु.

ढोंग. म. दंभ.

ढोर. सं. धुर्य.

ढोळ. सं.

न.

नक्रतो. फा. नक्तर.

नक्रगर. अ. नक्राग.

नकलदी. अ. नवलीदी.

नकमीर. अ.

तकादो. अ. तकादा.

तकियो. फा. तकियह.

तख्त. फा.

तग. फा.

तगारु. फा. तगारह.

तगावी. अ. तकावी.

तजवीज. अ. तजवीश.

तणखलु. सं. तृण.

तदवीर. अ.

तनदुरस्ती. फा. तन्दुरस्ती.

तपसील. अ. तफसील.

तपास. अ. तफहदुस.

तफावत. अ. तफावुत.

तबीअत. अ.

तबेलो. अ. तबीलह.

तमाम. अ.

नमाचो. फा. तमाचह.

तमाशो. अ. तमाशा.

तम्बूरो. तुर्की. तम्बूरा.

तम्बोळ. स. ताम्बूल.

तम्मर. सं. तिमिर.

तरकारी. स.

तरजुमो. अ. तर्जुमह.

तरफ. अ. तर्फ.

तरस. सं. तृपा.

तरवार. स. तरवारि, तलवारण.

तल. स. तिल.

तलव-प. अ. तलब.

तलाक. अ.

तलास. अ. तलाश्.
 तवंगर. फा.
 तवारीख. अ.
 तसु. अ. तसूज्.
 तहकुब. अ. तवकुफ.
 तहनामुं. फा. तयनामा. तय. अ.
 नामा. फा.
 तळाव. सं. तडाग.
 तळियुं, तळी, } सं. तल.
 तळेटी, तळाई. }
 ताक, तराक. सं. तर्कु.
 ताकुं. अ. ताकह्.
 ताजगी, ताजुं. फा. ताझगी, ताझह्.
 ताजवुं. फा. तराझू.
 ताजाकलम. फा. ताझकलम.
 ताजुब. अ. तअज्जुब.
 ताड सं. ताल.
 तांबुं. सं. ताम्र.
 ताबूत अ.
 ताबेदार. अ. ताबे. अ. दार. फा.
 प्रत्यय.
 तार. सं.
 तारीख. अ.
 तारीफ अ
 तालुको. अ. तअल्लुका.
 तालेम. फा. तालीम.
 तालेवंत, तालेवर, ताले. अ. मंद.
 फा. ताले. अ. वर. फा.
 तावीज. अ. तअवीझ.

तासक. अ. तश्क.
 तासीर. अ.
 तांसुं. अ. तासा.
 ताळवुं. सं. ताल्लु.
 ताळी. सं. ताल.
 ताळुं. सं. तालकं.
 तीखुं. सं. तिकं.
 तीज. सं. तृतीया.
 तीतर. सं. तित्तिर.
 तीर. फा.
 तुं. सं. त्वम्.
 तुकम. फा. तुख्म.
 तुंबडी. सं. तुम्बिका.
 तुरत. सं. त्वरित.
 तुवर. सं. तुवरी.
 तूराई. सं. तूरी.
 तुरुं. सं. तुवर.
 तेजाब. फा. तेझाब.
 तेनात. अ. तईनात.
 तेल. सं. तैल.
 तैयार. अ.
 तोछडुं. सं. तुच्छ.
 तोप. तुर्की.
 तोफा. अ. तुह्फह्.
 तोफान. अ. तुफान.
 तोबा. अ. तौबह्.
 तोरो. अ. तुरह्.
 तोशाखानुं. फा. तोशक्खाना.
 तोहमत. अ. तुह्मत.

थ.

थर.सं. स्तर. स्तृ धा.

थळ. सं. स्थल.

थान. सं. स्तन.

थोडुं. सं. स्तोकम्. प्रा. थुक्कम्.

द.

दगदगो. फा. दगदगह्.

दगलवाज, दगो. फा. दगलवाझ,
दगा.

दफतर. फा. दफ्तर.

दम. फा.

दरकार. फा.

दरखास्त. फा. दरखास्त.

दरघा. फा. दर्गाह्.

दरजी. फा. दरझी.

दरजो. अ. दरजह्.

दरद. फा. दर्द.

दरवार. फा. दर्बार.

दरमायो. फा. दर्माहा.

दरमियान. फा. दर्मियान.

दरवाजो. फा. दर्वाझह्.

दरवान. फा. दर्वान.

दरवेश. फा. दर्वेश.

दरिआफ. फा. दर्याफ्त.

दरियो. फा. दर्या.

दरो. सं. दर्वा.

दलील. अ.

दसकत. फा. दस्तखत.

दस्त. फा.

दस्तावेज. फा. दस्तआवेज.

दस्तूर. फा.

दही. सं. दधि.

दळदर. सं. दरिद्र.

दाखल. अ. दाखिल.

दाडम. सं. दाडिम, डालिम.

दाढ. सं. दाढा.

दाढा. सं. दाढिका.

दाणो. फा. दानह्.

दातरडुं. सं. दात्रं.

दांत. सं. दंत.

दादर. सं. दद्रु=दराज.

दाद. फा.

दानो. फा. ढाना.

दावडी, दावडो, दाभलो—ली. अ.

दव्वह्.

दारु. फा.

दावो अ. दाअवा.

दासी.^४ सं.

दाळ. सं. दल.

दिएर. सं. देवर.

दिवाचो. फा. दीवाचह्.

दिल. फा.

दिलगीर. फा.

दिवान. फा.

^४ गुजराती शब्दोर्मा स होय तेमां इ कै य मळवायी तालु श थायछे. जेमके
ओसां, ओसां, मासी, माझी, पीरसां, पीरझु. परंतु शुद्ध सरकृत शब्दोर्मा ए नियम
लागु पडनो नयी.

दीवाल. फा. दीवार.
 दुकान. अ. दुकान.
 दुनिया. अ. दुन्या.
 दुरस्त. फा. दुरुस्त.
 दुवा. अ. दुआह्.
 दुश्मन. फा.
 दुशालो. फा. दोशालह्.
 दूध. सं. दुग्ध.
 दूबळुं. सं. दुर्बल.
 दूरबीन. फा.
 देदार. फा. दीदार.
 देवदार. सं. देवदारु.
 देवल. सं. देवालय.
 देहेशत. अ. दह्शत.
 दोजख. फा. दोज्ञख.
 दोरी. दोरडुं. सं. दौरक.
 दोलत. अ. दौलत.
 दोस्तदार. फा.

ध.

धजा. सं. ध्वजा.
 धणी. सं. धनी.
 धंतुरो. सं. धत्तूर.
 धान. सं. धान्य.
 धूल. सं. धूलि.

न.

नकल. अ. नक़.
 नक़शो. अ. नक्शह्.
 नकीब. अ.

नखरा. अ. नखरह्.
 नखोद. सं. निषूद.
 नगद-दी. अ. नक्द=रोकड.
 नगीन. फा.
 नजदीक. फा. नसदीक.
 नजर, नजरकेद, अ. नज़्ज़, नज़्ज़-
 केद.
 नजलो. अ. नजलह्.
 नजिस. अ.
 नठारुं. सं. नष्ट.
 नठोर. सं. निष्ठुर.
 नणन्द. सं. ननांदृ.
 नथी. सं. न + अस्ति = नास्ति.
 नफफट. सं. निस्त्रप. अ. नफर.
 नफो. अ. नफअ.
 नबळुं. सं. निर्बल.
 नमार. सं. नीवार.
 नमूनो. फा. नमूनह्.
 नरम. फा. नर्म.
 नवराश. सं. निवृत्ति.
 नवरुं. सं. निवृत्त.
 नवाब. अ. नव्वाब.
 नवीसन्दो. फा. नवीसिंदह्.
 नबुं. सं. नवं.
 नस. सं. स्त्रसा.
 नसियत. अ. नसीहत.
 नसीब. अरबी.
 नस्तर. फारसी. नीस्तर.
 नहर, नहेर. अ. नह्.

नळी. } सं. नलिका.
 नळीउं, नाल.
 नाक. सं. नक्र.
 नाखुदा. फा.
 नाखुश. फा.
 नागुं. सं. नग्रं.
 नाजर. अ. नाझिर.
 नाजुक. फा. नाझुक.
 नाणुं. सं. नाणकं.
 नात. सं. ज्ञाति.
 नाद्वार. फा.
 नादान. फा.
 नापीक. सं. नापित.
 नाकरमानी. फा. नाकर्मानी.
 नाबूद. फा.
 नामदार. फा.
 नामवर. फा.
 नायव. अ. नायिव.
 नारंगी. सं. नारंग.
 नासूर. अ.
 निघा. फा.
 निरख. फा. निख.
 निशान. फा.
 निस्त्रत. अ.
 निसासो. सं. निश्वासः.
 नीम. सं. नियम.
 नीमे. फा. नीमा.
 नुकसान. अ. नुकसान.
 नूर. अ.

नेक. फा.
 नेण. सं. नयन.
 नेह. सं. स्नेह.
 नौक. फा.
 नौकर. फा. नौकर.
 नौम. सं. नवमी.
 नौलियो. सं. नकुल.

प.

पखवाडियुं. सं. पक्षवार.
 पखाल. सं. पयःखल.
 पग. सं. पद, पाद.
 पछी. सं. पश्चात्.
 पंजाब. फा. पंज (पाच) + आब.
 पंजो. फा. = पंजह.
 पडछायो. स. प्रतिछाया.
 पडोशी. सं. प्रतिवासी.
 पतीज. सं. प्रतीत, प्रत्यय.
 पत्तो. सं. पत्रक.
 पत्थर. सं. प्रस्तर.
 पदर. सं. पंचदश.
 पनो. सं. परिणाह.
 पर. फा. पीछा.
 परगणुं. फा. पर्गना.
 परनाळ. स. प्रणालिका.
 परव. सं. प्रपा. = मुसाफरोने पाणी
 पावानी जग्या.
 परवरशी. फा. पर्वरिशी.
 परवा. फा. पर्वा.
 परवानो. फा. पर्वानह.

परवालुं. सं. प्रवाल.
 परसेवो. सं. प्रस्वेद.
 परहेज. फा. पर्हेज.
 पराणे. सं. प्रायेण.
 परोणो. सं. प्राहुण, प्राघुण.
 परार. सं. परारि.
 पराळ. सं. पलाल.
 पलक. सं. पल.
 पलंग. सं. पर्यंक, पल्यंक.
 पलटण. फ्रेंच. बटालीओं.
 पलाण. सं. पल्यान्.
 पसंद. फा.
 पस्तावो. सं. पश्चात्ताप.
 पहेरो. सं. प्रहर. फा. पहर.
 पहोर. सं. प्रहर.
 पहोरेगीर. फा. पहरगीर.
 पळियां. सं. पलित.
 पळी. सं. पालिका.
 पाख. सं. पक्ष.
 पांगळुं. सं. पंगु.
 पांजरुं. सं. पिंजर.
 पा. सं. पाद.
 पाखर. सं. प्रक्षर.
 पाखंड. सं. पाषंड.
 पाजी. फा.
 पाटो (लूगडानो). सं. पट्टः.
 पाणी. सं. पानीयं.
 पादर. सं. पद.
 पादशाह. फा.

पान. सं. पर्ण.
 पानो. सं. प्रस्नव.
 पापड. सं. पर्पट.
 पायगा. फा.
 पायजामो. फा. पायजामह.
 पारसमणी सं. स्पर्शमणि.
 पारेबुं सं. पारावत.
 पारो. सं. पारद.
 पालव. सं. पल्लव.
 पावडी. सं. पादुका.
 पासे. सं. पार्श्व.
 पासो. सं. पाशक.
 पीछ. सं. पिच्छ.
 पीठ. पूतुं. सं. पृष्ठ.
 पीठी. सं. पिष्टं. लोट.
पीप. पोर्तु. पीपा. पाणी भरवानुं.
 पुख्त. फा.
 पुराणी. सं. पौराणिक.
 पुस्तो. फा. पुस्तह.
 पूछडुं. सं. पुच्छ.
 पूजाराधे. सं. पूज्याराध्य.
 पूंजी, पूंजो. सं. पुंज.
 पून. सं. पुण्य.
 पूनेम. सं. पूर्णिमा.
 पूमडुं. सं. पुम्बा.
 पेगम्बर. फा. पैगंबर.
 पेच. फा.
 पेजार. फा. पैझार.
 पैडो. सं. पिंड.

पेदास. फा. पैदाइश.
 पेलवान. फा. प्हेलवान.
 पेशवा. फा. पेश्वा. पेश=आगळ.
 पेशाब. फा.
 पेशो. फा. पेशह्.
 पेस्तर. फा. पेश्नर.
 पोइश. सं. पश्य.
 पोढलुं-ला-ली. सं. पोढलिका.
 पोलाद. फा. पौलाद.
 पोशाक. फा.
 पोळ. सं. प्रतोली.
 पोळी. सं. पोलिका.
 प्याज. फा.
 प्यादो. फा. प्यादह्.
 प्यालो. फा. प्यालह्.
 प्रगळ. सं. प्रगल्भ.

फ.

फक्त. अ. फकत.
 फकीर. अ.
 फजेती. अ. फझीहती.
 फटकडी. सं. स्कटी.
 फडनवीस. फा. फर्दनवीस. फर्द.
 अ. नवीस. फा.
 फणस. सं. पनस.
 फतेह्. अ. फतह्.
 फना. अ.
 फरक. अ. फर्क.
 फरज. फा. फर्ज.
 फरजन. फा. फर्जन्द.

फरद. अ. फर्द.
 फरमान. फा. फर्मान.
 फरसबंदी. फा. फर्शबंदी. फर्श. अ.
 बंदी. फा.
 फरसी. सं. परशु.
 फरास. अ. फर्श.
 फराळ. सं. फलाहार.
 फर्याद. फा.
 फरेब. फा.
 फरेस्तो. फा. फरिश्तह्.
 फलंग. सं. प्लवन. प्लव् धा.
 फलाणुं. अ. फुलान.
 फस. अ. फस्द.
 फसल. अ. फस्ल.
 फागण. सं. फाल्गुन.
 फाजल. अ. फाशिल.
 फानस. फा. फानूस.
 फाम. अ. फह्म.
 फायदो. अ. फायदह्.
 फारक. अ. फारिग.
 फारगती. अ. फारिगुखती.
 फिकर. अ. फिक.
 फिदा. अ.
 फिरंगी. फ्रांक उपरथी.
 फिसाद. अ. फसाद.
 फुदनो. फा. फुदीना.
 फुरजो. अ. फुर्जह्.
 फुरसद. अ. फुर्सत.
 फेण. सं. फणा.

फेफसां. सं. फुफुस.
फरिस्त, अ. फिह्रिस्त.
फेल, अ. फिअल.
फोज, अ. फौज,
फोफळ, सं. पूगफळ.

व.

वकरो. सं. वकरैः.
वकाल, अ. वकाल.
वर्सा, फा. वख्शी.
वदित, फा. वख्निग.
वखतर, फा. वक्तर.
वखील, अ.
वख्त, फा.
वगलो. सं. वक.
वगालुं. सं. विकाल.
वगीचो, फा. वशीचह.
वचुं. वचो. सं. वस्त.
वजार, फा. वाझार.
वंड, सं. खंडन.
वंद, फा.
वंदी, फा.
वंदीखानुं. फा. वंदीखानह.
वंढो. फा. वंदह.
वंदोवस्त, फा.
वरकत, अ.
वरखान, फा. वख्खान.
वरतरफ, फा. वरतर्फ. वर. फा. तर्फ अ.
वरदास्त, फा.
वरफ, वरसी, फा. वर्फ, वफी.

वरवाद, फा. वर्वद.
वरावर, फा.
वलके, फा. वक्के.
वला, अ.
वल्, फा.
वळद, सं. वलीवर्द.
वहादुर, फा.
वहार, फा. = खीलवुं.
वहाल, फा. व. फा. हाल, अ.
वाग, फा.
वार्जा, फा. वार्शा.
वाजीगर, फा. वाझीगर.
वाजू, फा. वाझू.
वाजुबंध, सं. वाहुबंध.
वाजे, अ. वाझे.
वातल, अ. वातिल.
वाद, फा.
वान, अ.
वान्त, फा.
वामदाद, फा. वाम्दाद.
वार (वंदूकनो), फा.
वार, सं. दादन.
वारणुं. सं. वार.
वार्कत, फा. वार्कश.
वारगीर, फा. वार्गीर.
वारदान, फारसी. वार्दान.
वारनगी, फा. वारानवीसा.
वारीक, फा.
विन, = दीकरो, अ.

माधुं. सं. मस्तं.
 मांडगी. फा.
 मादा. फा.
 मांडुं. सं. मंड.
 माफ. अ. मुआफ.
 माफक. अ. मुआफिक.
 मामलत. अ. मुआमलत.
 मामूल. अ. मअमूल.
 मामो, मामी, मामेरुं. सं. मामक.
 मारफत. अ. मअरिफत.
 माग्वाड. सं. मरूपाट.
 मालिक. अ.
 मालमना. अ.
 मालण. म. मालिनी.
 मालूम. अ. मअलूम.
 माशुक. अ. मअशुक.
 मामलो. अ. मअललह.
 मामो. सं. मायः=नोल.
 माहित. अ. माहियत.
 माहि. फा. माहि.
 माहेर. अ. माहिर.
 मिजलस. अ. माजिलस.
 मिजबानी. फा. मेशबानी.
 मिजाज. अ. मिशाज.
 मिजान. अ. मीशान.
 मिनागे. अ. मिनारग.
 मिग्जा. फा. मिर्जा.
 मिल्कत. अ.
 मिसरी. अ. गिम्री.

मिसल. अ. मिस्ल.
 मिसाल. अ.
 मीनाकारी. फा.
 मुकरदमा. अ. मुकदमह.
 मुकरर. अ. मुकरर.
 मुकादम. अ. मुकदम.
 मुकाबलो. अ. मुकाबलह.
 मुकाम. अ.
 मुखतेसर. फा. मुखतसर.
 मुखत्यार. फा. मुखतयार.
 मुडदुं. सं. मृतकं.
 मुनालिक. अ. मुतअलिक.
 मुत्सदी. अ. मुतसदी.
 मुदत. अ. मुदत.
 मुदाम. अ.
 मुद्दो. अ. मुद्दआ.
 मुनशी. अ. मुन्शी.
 मुनसफ, मुनसिफ. अ. मुन्सिफ.
 मुनीम. अ. मुनीब.
 मुवारक. अ.
 मुरब्बी. अ.
 मुरब्बो. अ. मुरब्बा.
 मुरवत. अ. मुरुवत.
 मुलतवी. अ. मुलतवी.
 मुलाकात. अ.
 मुलाम. अ. मुलाइम.
 मुल्लां. अ. मुल्ला.
 मुश्केल. अ. मुश्किल.

मजाक. अ. मझाह. हिं. मझाख.
 मजीठ. सं. मंजिष्ठ.
 मजूर. अ. मझदूर.
 मंजूर. अ. मंझूर.
 मता. अ. मताअ.
 मतुं. सं. मतं.
 मथालुं, मथोडुं. माथुं जुओ.
 मदत, मदद. अ. मदद.
 मनसूबो. अ. मन्सूबह.
 मना. अ. मनआ.
 मनाई. अ. मनही.
 मनारो. अ. मिनारह.
 मफत. फा. मुफ्त.
 मरज. अ. मर्झ.
 मरजाद. सं. मर्याद.
 मरजी. अ. मर्जी.
 मरद. फा. मर्द.
 मरतबो. अ. मरतबह.
 मरामत. अ. मरंमत.
 मरी. सं. मरीच.
 मल. सं. मल.
 मलम. फा. मर्हम.
 मलीदो. फा. मालीदह.
 मश.=बानुं. सं. मिष.
 मशक. फा. मश्क.
 मशगूल. अ. मशगूल.
 मशरू. अ. मश्रूअ.
 मशहूर. अ. मशहूर.
 मशाल. अ. मशअल.

मश्करी. अ. मश्खरी.
 मसनद. अ. मस्नद.
 मसलहत. अ. मस्लिहत.
 मसाण. सं. श्मशान.
 मसालो. अ. मसालिह.
 मसीद. अ. मस्जिद.
 मस्तान, मस्ती. फा. मस्त.
 महकूब. अ. मौकूफ.
 महाल. अ.
 महावत. सं. महामात्र.
 महिनो. फा. माह्यानह.
 मा. सं. मातृ.
 मांकडुं. सं. मर्कट. -
 मांकण. सं. मत्कुण.
 माखी. सं. मक्षिका.
 माग. सं. मार्ग.
 मांचो. सं. मंच.
 माछलुं, माछली. सं. मत्स्य.
 मांजर. सं. मार्जार.=बिलाडी.
 मांजर. सं. मंजरी.
 माजी. अ. माझी.
 माझम. अ. मुअझम=मानवंत.
 माझून=घेन चडे तेवो खावानो
 पाक.
 माटी, मटोडी. सं. मृत्तिका.
 मांटी, माटी, माटीडो. सं. मंतु.
 माणस. सं. मनुष्य.
 माणेक. सं. माणिक्य.
 मातबर. अ. मुअतबर.

रंगरेज. फा. रंग्रेज.

रंगीन. फा.

रजक. अ. रिझक.

रत. सं. क्रतु.

रतल अ.

रती. सं. रक्तिका.

रट. अ. रट.

रन्धो. फा. रदह्.

रकु. अ.

रमळ. अ. रमल.

रमूज. अ. रमूझ.

रवानगी. फा.

रवेस. फा. रविश.

रवैयो. फा. रवैयह्.

रसी, रास सं. रश्मि.

रस्तो. फा. रास्तह्.

राई. सं. राजिका.

राखस. सं. राक्षस.

राजी, राजीनामं. अ. राजी, राजी-

नामह्. राजी अ. नामह् फा.

राणी. सं. राजी.

रात. सं. रात्रि.

रातव. अ. रातिव.

रातुं. सं. रक्तं.

रान. सं. अरण्य.

रास्त. फा.

राह, राहदारी. फा.

रिवाज. अ.

रुख. सं. क्रक्ष.

रुवां. सं. रोमन्.

रुश्चत. अ.

रुवरु. फा. रुवरु.

रुमाल. फा.

रुह. अ.=आत्मा.

रेखतो. फा. रेखतह्.

रेच. सं. रेचनं.

रेजो. फा. रेझह्.

रैट. सं. अरघट्ट.

रेण—न. सं. रजनी.

रेफ. सं. (०)

रेशम. फा.

रोज. फा. रोझ.

रोनक. फा.

रोव. अ. रुअव.

रोशनाई. फा. रोश्नाई.

ल.

लखपति. सं. लक्षपति.

लगन. सं. लग्न.

लंगर. फा.

लगाम. फा.

लवाजम. अ. लवाझिम.

लवाद. अ. लवाझ.

लईकर. फा.

लाकडी. सं. लगुडिका.

लाख. सं. लाक्षा.

लाख. सं. लक्ष.=सो हजार.

लांग. सं. लंक. एक प्रकारनुं धान्य.

लाज. स. लज्जा.

मुसलमान. अ. मुस्लिमान. मस्लिम.

अ. मान. फा. प्रत्यय.

मुसळुं. सं. मुसलः.

मुसाफरी. अ. मुसाफिरी.

मूंजी. अ. मूंझी.

मूगट. सं. मुकुट.

मूगुं. सं. मूकं.

मूजब. अ. मूजिब.

मूठ. सं. मुष्टि.

मूतर. सं. मूत्र.

मूल. सं. मूल.

मज. फा. मेझ.

मेढो. सं. मेघः.

मेदान. अ. मैदान.

मेल. सं. मल.

मेवो. फा. मेव्ह.

मेह. सं. मेघ.

मेहेताब. फा. मह्ताब.

मेहेमान. फा. मिहमान.

मेहेर. फा. मिह.

मेहेरबानी. फा. मिह्वानी.

मेहेराब. अ. मिहराब.

मेहेल. अ. महल.

मेहेसूल. अ. महसूल.

मैयत. अ. मैयित.

मों, म्हो. सं. मुख.

मोकूफ. अ. मौकूफ.

मोगरी. सं. मुद्गर=हथोडी.

मोगरा. सं. मुकुर. प्रा. मुगारो.

मोघम. अ. मुब्हम.

मोघुं. सं. महार्घ.

मोज. अ. मौज.

मोजां. फा. मोझह्. पहेरवानां.

मोजां. अ. मौज. दरियानां.

मोजूद. अ. मौजूद.

मोजे. अ. मौझअ.

मोत. अ. मौत.

मोती. सं. मौक्तिक.

मोम. फा.

मोर. सं. मयूर.

मोरचो. फा. मोर्चह्.

मोरली. सं. मुरली.

मोलवी. अ. मौल्वी.

मोसल. अ. मुहस्सिल.

मोहबत. फा. महब्बत.

मोहोर. फा. मुन्ह=नाणुं.

मोहरम अ. मुहर्रम.

मोहोरुं. फा. मुहरह्.

य.

या. फा.

याद. फा.

याने. फा. यअनी.

यार. फा.

याळ. फा. अयाळ.

र.

रकम. अ. रक्म.

रकाबी. अ. रिकाबी.

रगत. सं. रक्त.

वाक्केफ. अ. वाक्किफ.
 वाघ. सं. व्याघ्र.
 वाघरी. सं. वागुरिक.
 वाछरडुं, वाछरुं. सं. वत्स.
 वाजवी. अ. वाजित्री.
 वाजुं. सं. वाद्य.
 वांझणी. सं. वन्ध्या.
 वांटो. सं. वंट.
 वाडी. सं. वाटिका.
 वाढो. सं. वढः.
 वाणियो. सं. वणिज्.
 वाणी. सं. वाणि.
 वान. सं. वार्ता.
 वांदर. सं. वानर.
 वान. सं. वर्ण.
 वाम. सं. व्याम. = माप.
 वामणुं. सं. वामन.
 वायज. अ. वाडझ.
 वायदो. अ. वाडदह.
 वारस. अ. वारिस.
 वारो. सं. वारः.
 वाल. सं. वातल. खावाना.
 वाल. सं. वल. तोल.
 वाली. अ.
 वांस. सं. वंश.
 वांसळी. सं. वाशिका.
 वांसलो. सं. वासिः.
 वांसो. सं. वंशः.
 विख. सं. विष.

विजळी. सं. विद्युत्.
 विटंबणा. सं. विडंबना.
 विलायत. अ.
 विवाह. सं.
 विषे. सं. विषये.
 विसामो. सं. विश्राम.
 वेगण. सं. वंगन.
 वेत. सं. वितस्ति.
 वेपार. सं. व्यापार.
 वैर. सं. वैर.
 वेरागी. सं. वैरागी.
 वेलण. सं. वल्लन.
 वेलो. सं. वल्ली.
 वेळु. सं. वालुका.

श.

शखस. अ. शखस.
 शंखणी. स. शंखिनी.
 शपत. सं. शपथ.
 शव. सं. शव.
 शरम. फा. शर्म.
 शराप. सं. शाप.
 शराव. अ.
 शरीक. अ.
 शरु, शुरु. अ. शुरुअ.
 शेर. अ. शरअ.
 शाकण. सं. शाकिनी.
 शाक. सं.
 शादी. फा.
 शाबाश. फा.

लाडु. सं. लडुकं.
 लांबु. सं. लंब.
 लायक. अ. लाइक.
 लाल. फा.
 लालच. सं. लालसा.
 लावो. सं. लाभ.
 लाल. सं. लाला.
 लूंगी. फा.
 लूण. सं. लवण.
 लेजत. अ. लइजत.
 लेजो. अ. लहइह.
 लेबास. अ. लिबास.
 लोहडुं, लोहुं. सं. लोहक.

व.

वइद. वैद. सं. वैश.
 वकरो. सं. विक्रय.
 वकील, वकालत. अ. वकील,
 विकालत.
 वकूफ. अ. वुकूफ.
 वकर. अ. वकर.
 वखत. अ. वक्त.
 वखा, वाखो. अ. वाकिअह.
 वखाण. सं. व्याख्यान.
 वखूटुं, वखूटुं. सं. विसृष्ट.
 वगर. अ. वगैर.
 वगैरे. अ. वगैरह.
 वजन. अ. वज्ञन.
 वजीर. अ. वझीर.
 वड. सं. वट.

वडां. सं. वडा.
 वडील. सं. वृद्ध.
 वंडो. सं. वरंडः.
 वणज. सं. वाणिज्य.
 वतन. अ.
 वतीपात सं. व्यतीपात.
 वंयाक. सं. वृंताक.
 वदा, वदाई, विदाय. अ. वटाअ.
 वफादार. अ. वफा. अ. दार फा.
 प्रत्यय.
 वरक-ख. अ. वर्क.
 वरत. सं. व्रत.
 वरत. सं. वरन्ना. = चामडानी पटी.
 वरवुं. सं. विरूपं.
 वरस. सं. वर्ष.
 वलंदो. हालंडस उपरथी.
 वलदे. अ. वलादि.
 वसवसो. अ. वस्वसह.
 वसीयत. अ.
 वसीलो. अ. वसीलह.
 वसूल. अ. वुसूल.
 वहाण. सं. वहिनी.
 वहाणुं. सं. विभातं.
 वहालु. सं. वलभं.
 वहु. सं. वधू.
 वहेम. अ. वह्म.
 वहेवार. सं. व्यवहार.
 वा. सं. वायु.
 वांक. सं. वक्र

शामिल. अ.

शाल. सं. शालि.=डांगर.

शाल. फा.

शाह. फा.

शाहेदी. अ. शाहिद.

शाहेर. अ. शाहर.

शिकस्त. फा.

शिकार. फा.

शिखंड. सं. शिखरिणी.

शिगडुं. सं. शृंग.

शिथल. सं. शिथिल.

शियळ. सं. शील.

शियाळ. सं. शृगाल.

शियाळो. सं. शीतकालः.

शिर. सं.

शीकुं. सं. शिक्यं.

शीरो. फा. शीरह.

शीष. सं. शीर्ष.

शीसो. फा. शीशह.

शीळो. सं. शल्यः. एक जातनुं प्राणी.

शुकन, सुकन. सं. शकुन.

शुमार. फा.

शेखीदार. फा. शेख. अ. दार. फा.

प्रत्यय.

शेज. सं. शय्या.

शेठ. सं. श्रेष्ठ.

शेतरंज. फा. शत्रंज. सं. चतुरंग.

शेतरंजी. फा. शत्रंजी.

शेतान. अ. शैतान.

शेतुर. अ. शहृत.

शेर. फा.=वाघ.

शेरी. शेरडो. सं. शरणि.

शेवाळ. सं. शेवाल.

शेहेजोरी. फा. शहजोरी.

शेहेनशाह. फा. शहन्शाह.

शेहेर. फा. शह.

शेहे. फा. शह.

शोख. अ. शौख.

शोर. फा.

श्रीफळ. सं. श्रीफल.

स.

संवत. सं. संवत्सर.

सइ. सं. सौचि.

सखत. फा. सख्त. सं. सक्त.

सखावत. अ.

सखुन. फा. सुखुन.

सगडी, शगडी. सं. शकटी.

संगीन. फा.

संगेमर्मर. फा.

सज. सं. सज्ज.

सेजा. फा. सज्ञा.

सजात. सं. सुजात, सजात.

संजोग. सं. संयोग.

सडक. सं. सरक.

सणगार. सं. शृंगार.

सत. सं. सत्.

सतजुग. सं. सत्ययुग.

साळो. सं. श्यालः

सिकालिगर. अ. सैकलगर. सैकल.

अ. गर. फा. प्रत्यय.

सिको. अ. सिकह्.

सितारो. फा. सितारह्.

सिपाई. फा. सिपाही.

सिफारस. फा. सिफारिश.

सिर्वदी. फा. सिर्वंदी.

सिरपेच. फा. सिर्पेच.

सिरस्तेदार } फा. सिरस्तह्दार.

सिरस्तो. } सिरस्तह्.

सिलेदार. फा. सलाह्दार.

सिवाय. अ.

सीनो. फा. सीनह्.

सीम. सं. सीमा.

सीरी. फा. शीरीनी.

सीसुं. सं. सीसं.

सुक्रान. अ. सुक्रान.

सुखड. सं. श्रीखंड.

सुद, शुद. सं. सुदि.

सुन्नत. अ.

सुरई. सं. सुरा.

सुरंग. सं. सुरंगा.

सुरमा. फा. सुर्मह्.

सुरवाळ. अ.

सुखी. फा.

सुलतान. अ.

सुलूक. अ.

सुस्ती. फा.

सूंठ. सं. शूंठि.

सूंड-ढ. सं. शूंडा.

सूतर, सूतळी. सं. सूत्र.

सूतार. सं. सूत्रधार.

सून. सं. शून्य.

सूनकार. सं. शून्यकार.

सूपडुं. सं. शूर्प.

सूवेदार. अ. सूवह्दार. सूवह् अ.

दार. फा. प्रत्यय.

सूवो. अ. सूवह्.

सूर. सं. स्वर.

सूर. सं. शौर्य.

सूरत. फा. = चहेरो.

सूळ. सं. शूल.

सैथी. सं. सीमन्त.

सेर, सेहेल. अ. सैर.

सो. सं. शत.

सोईयाणी, सइयाणी. सं. साविका.

सोगन. फा. सौगंद.

सोगात. फा. सौगात.

सोदागर. फा. सौदागर.

सोदो. फा. सौदा = माल.

सोनुं. सं. सुवर्ण.

सोवत. अ. सुह्वत.

सोभाग. सं. सौभाग्य.

सोमल. फा. सुंबुल.

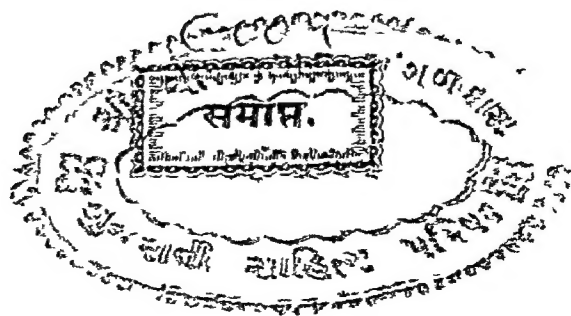
सोय. सं. सूचि.

सोवासण. सं. सुवासिनी.

सोहाग. सं. सौभाग्य.

हाथी. सं. हस्ती.
 हाम. अ. हामी.
 हाल. अ.
 हालत. अ.
 हालमस्त. हाल. अ. मस्त. फा.
 हिकमत. अ. हिकमत.
 हिकायत. अ.
 हिंग. सं. हिंगु.
 हिंगलोक. सं. हिंगूल.
 हिजरी. अ. हिज्री.
 हिंडोळा. सं. हिन्दोल.
 हिम्मत. अ.
 हिमायत. अ.
 हिसाब. अ.
 हिस्सो. अ. हिस्सह.
 हीक. सं. हिका.
 हीण. सं. हीन.
 हीरो. सं. हीरं.
 हुं. सं. अहम्.
 हुंडी. सं. हुंडिका.

हुनुं. स. उष्ण.
 हुजत. अ. हुज्जत.
 हुनर. फा.
 हुरमत. अ. हुर्मत.
 हुकम. अ. हुक्म.
 हेड. सं. हडि.
 हेडकी. सं. हेका.
 हैबक. अ. हैबत.
 हेमक. अ. अह्यक. = गांडी.
 हेरान. अ. हैरान.
 हेवान. अ. हैवान.
 हेवाल. अ. अह्वाल.
 हैयुं. सं. हृदय.
 होज. अ. हौज.
 होठ. सं. ओष्ठ.
 होडी. सं. होड.
 होदो. अ. उद्दह.
 होश. फा.
 होशियार. फा.
 होळी. सं. होलिका.

सोळ. सं. षोडश.

ह.

हक. अ. हक्क.

हक्राहं. सं. हक्कार.

हकीम. अ.

हकूमत. अ. हुकूमत.

हंगामो. फा. हंगाम.

हज. अ. हज्ज.

हजरत. अ. हिज्र.

हजाम. अ. हज्जाम.

हजार. फा. हज़ार.

हजीरो. अ. हज़ीरह्.

हजूर. अ. हुज़ूर.

हडताल. सं. हरिताल.

हथेली. सं. हस्ततल.

हद. अ. हद्द.

हपतो. फा. हफ्तह्.

हवसी. अ. हब्सी.

हमणा. सं. अधुना.

हमाम. अ. हम्माम.

हमाल. अ. हम्माल.

हमी. अ. हामी.

हमेल. अ. हमाइल.

हमेश. फा. हमेशह्.

हयात. अ.

हर. फा.

हरगीज-स. फा. हरिगीज.

हरडे. सं. हरीतकी.

हरण. सं. हरिण.

हरदम. फा. हर्दम.

हरफ. अ. हर्फ.

हरराज. अ. हरीज.

हरस. सं. अर्श.

हराड, अराढ. सं. अष्टादश.

हराम. अ. हर्राम.

हरियाळुं. सं. हरित.

हरीफ. अ.

हरोल. तुर्की. हरावल.

हलक. अ. हल्कह्.

हलकारो. फा. हर्कारह्.

हलवो. अ. हल्वा.

हलाक. अ.

हलाल. अ.

हवा. फा.

हवाइ. फा.

हवाडो. सं. आहाव.

हवाल. अ. अह्वाल.

हवेली. अ.

हसद. अ.

हांडी, हांल्ली. सं. हंडिका, हंडी.

हांसल. अ. हासिल.

हाक. सं. हक्क.

हाकम, हाकैम. अ. हाकिम.

हाजर. अ. हाज़िर.

हाट. सं. हट्ट.

हाडकुं. सं. हड्डुं.

हाथ. सं. हस्त.

हाथणी सं. हस्तिनी.

हाथी. सं. हस्ती.
 हाम. अ. हामी.
 हाल. अ.
 हालत. अ.
 हालमस्त. हाल. अ. मस्त. फा.
 हिकमत. अ. हिक्मत.
 हिकायत. अ.
 हिंग. सं. हिंगु.
 हिंगलोक. सं. हिंगूल.
 हिजरी. अ. हिज्री.
 हिंडोळा. सं. हिन्दोल.
 हिम्मत. अ.
 हिमायत. अ.
 हिसाब. अ.
 हिस्तो. अ. हिस्तह.
 हीक. सं. हिका.
 हीण. सं. हीन.
 हीरो. सं. हीर.
 हुं. सं. अहम्.
 हुंडी. सं. हुंडिका.

हुंनुं. सं. उष्ण.
 हुजत. अ. हुज्जत.
 हुनर. फा.
 हुरमत. अ. हुर्मत.
 हुक्रम. अ. हुक्म.
 हेड. सं. हडि.
 हेडकी. सं. हेका.
 हैवक. अ. हैवत.
 हेमक. अ. अहमक. = गांडो
 हेरान. अ. हैरान.
 हेवान. अ. हैवान.
 हेवाल. अ. अहवाल.
 हैयुं. सं. हृदय.
 होज. अ. होज्ञ.
 होठ. सं. ओठ.
 होडी. सं. होड.
 होदो. अ. उहदह.
 होश. फा.
 होशियार. फा.
 होळी. सं. होलिका.

